Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5372 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29/12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 20 ՐԷՃԷՊ 1-21 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5372

درعليه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,"
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՏՈՒՆ

Անցեալները հրատարակուած էր Արեւելքի մէջ թղթակցութիւն մը Տիարպէքիրէն, որ կը նկարագրէր տեղւոյն կիրակնօրեայ վարժարանին վիճակը։ Անկէ քանի մը օր ետք ալ տեսնուեցաւ Իզմիրի ընթերցատան տեղեկագիրը եւ հաշուեկշիռը։

Այդ երկու հրատարակութիւնները իրենց ուշադրաւ պարունակութիւնները մատղիր ընթերցողին մաքին մէջ սա անմիջական գաղափարը կ'արթնցնեն թէ ուրիշ գաւառներու մէջ ալ կիրակնօրեայ հայ վարժարան կայ եւ ոչ հայ ընթերցատուն։ Ըսել է Տիարպէքիր եւ Իզմիր այս պահուս առաւելութիւն մը ունին ուրիշ գաւառներու հայ բնակչութեանց վրայ, մէկը իր կիրակնօրեայ վարժարանով եւ միւսը՝ իր ընթերցատունով։ Եւ աւելի ուշագրութեան արժանին սա է որ թէ՛ մէկը եւ թէ միւսը յաջող վիճակի մէջ են, վարժարանը ունի եւ ունեցած է տարուան ընթացքին մէջ բազմաթիւ կիրակնօրեայ աշակերտ, եւ ընթերցատունը՝ ստուարաթիւ այցելու։ Մանաւանդ Իզմիրի ընթերցատան 33-ամեայ գոյութիւնը քանի մը աստիճան աւելի կը բարձրացնէ անոր արժէքը, ինչպէս Տիարպէքիրի Կիր. վարժարանին երկամեայ կեանքը վեր կը ցայտեցնէ անոր կարեւորութեան եւ արդիւնաւորութեանը տեղացւոց կողմէ ճանչցուած եւ ըմբռնուած ըլլալուն իրականութիւնը։

Բայց ինչե՞ն է որ այսպիսի հանրային հաստատութիւնները գոյութիւն չունին ուրիշ գաւառներու հայ ազգաբնակութեան մէջ։ Միթէ Իզմիր եւ Տիարպէքիր աւելի զարգացած եւ աւելի ընդունակութի՞ւն ունին ճանչնալու այդպիսի հանրօգուտ հաստատութիւններու պէտքն ու կարեւորութիւնը։ Այսպիսի ենթադրութիւն մը նախատինք կ'ըլլար պարզապէս։

Այս ձեռնթափութիւնը ոչ թէ անոր համար է որ այլ եւս պէտք ու կարօտութիւն չկայ ուրիշ գաւառներու Հայոց համար կիրակնօրեայ վարժարաններու եւ ընթերցատուններու նման հանրային հաստատութիւններու, այլ որովհետեւ զանոնք կազմակերպելու եւ վարելու ոգի ու անձնուիրութիւնը կը պակսի։

Ընդհակառակը, ամէն ժամանակէ աւելի հիմա անհրաժեշտ է գիտութիւններու եւ լեզուներու ուսուցումը ընդհանրացնելու ստարօք ամէն միջոցները ի գործ դնել, ամէն ժամանակէ աւելի հիմա հաստատուած ըլլալով թէ առանց ուսմունքի եւ գիտութեան ինչպէս եւ մանաւանդ քանի մը լեզուներու հմտութեան՝ ապրիլն իսկ անկարելի է, մինչ նախորդ սերունդին օրերը դեռ կրնային չօրանձնակալութիւն համարուիլ այն հին բարի ժամանակներուն, երբ երկրագունդը կարծես ինքնին կոթ ու մեղր կը բղխէր եւ մարդիկ կրնային ապրիլ առանց մտաւորական մեծ պաշարի մը եւ առանց իրարու ձեռքէ հաց խլելու անխուսափելի հարկին, որ անտեսական հակընդդէմ մրցումներու պատճառը եւ արդիւնքն է միանգամայն եւ որ երթալով աւելի կը սաստկանայ ամէն երկրի մէջ։

Արդ, անհատներու մտաւորական զարգացման օգտին ի նպաստ չաշխատիլ եւ թողուլ որ իւրաքանչիւր անհատ իր սեփական միջոցներով միայն զարգանայ ու յառաջդիմէ մտաւորական, բարոյական, որոնց կը հետեւի եւ նիւթական ասպարէզներու մէջ, կը նշանակէ բոլորովին զուրկ եւ թափուր ըլլալ ուսումնասիրութեան, ոլլասիրութեան զգացումէ։ Չի պէտք չէ մոռնալ թէ ամէն անհատ ի վիճակի չէ ինքզինքին բաւելու եւ թէ կիրակնօրեայ ձրի դասաւութիւն մը եւ պատրաստ Ընթերցարանի մէջ օգտակար գիրքերու եւ լրագրերու ձրի ընթերցումը, օրինակի համար, մեծապէս պիտի նպաստէին անոր ինքնակրթութեան եւ ինքնազարգացման կենսական գործին։ Մինչեւ անգամ գիշերային դասախօսութեանց անհրաժեշտ պէտք կայ, ինչպէս քաղաքակիրթ ամէն ժողովուրդներու մէջ գոյութիւն ունին անոնք, որոնց կը դիմեն ամէն անոնք որ միջոց չունին ցերեկը ուսման պարապելու, սահպուած ըլլալով ապրուստի խնդրին վազելու։ Որչափ կը յիշեմ՝ Իզմիրի մէջ քանի մը տարի առ ալ կար, եւ քիչեր չէին որ գիշերներ դաս առնելու կը վազէին։

ՑՈՒՍԱԿ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս Պուլկարիոյ մէջ միտքերը յուզող առաջնորդութեան տաք խնդիրը, կը սաիպէ զիս կէկին շարունակել թղթակցութիւններու այն շարքը, որ ժամանակէ մը ի վեր դադրեցուցած էի։ Երկար լռութեանս միջոցին ի գիր առնելիք շատ կէտեր կային. շատ մը զեղծումներ, անիրաւութիւններ գործուեցան Թեմական գործերու մէջ, որոնց մասին հրապարակաւ բողոքելը եւ զանոնք արձանագրելը, որչափ որ ալ մէկ կողմէն իրենց օգուտը ունէին, միւս կողմէն ալ շատ մը կրքերու ա՛լ աւելի բորբոքման, անվերջ խուլ հակառակութիւններու ծագման, կրթական եւ եկեղեցական գործերու վատթարացման պատճառ դառնալու վրայ էին, որովհետեւ սանկ պզտիկ գաղութներու մէջ իւրաքանչիւր անդամի նիւթական եւ բարոյական աջակցութիւնը զգալի պէտք մը դարձած է դպրոցի յառաջդիմութեան եւ տեւականութեան համար։ Եթէ մարդ փորձէ ո եւ է բարոյական ճշմարտութիւն երեւան հանել, անմիջապէս կուսակցութիւններ կազմուելու տեղի կուտայ եւ այսպէսով գաղութին ուժերը երկուքի, երեքի կը բաժնուին, որոնց իւրաքանչիւրին ուսը յարաը առանց իրենց հակառակորդներուն օժանդակութեան դպրոց եւ եկեղեցին պահպանել եւ այս վերջինները կը տուժեն։ Մենք դեռ այդ տեսակ բողոքները պաղարիւնութեամբ դատել եւ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար աշխատելու շատ փափաքողներ չենք։ Սոֆիայի Թաղ. Խորհուրդի անդամ մը ինծի մօտերս կ'ըսէր. «Գիտնալով հանդերձ որ եկեղեցիի եւ դպրոցի հաշիւները խառնաշփոթ վիճակի մէջ են, ո եւ է բողոքի տեղի չեմ ուզեր տալ, որովհետեւ գիտեմ որ ընկերներս իմ բողոքս պատուոյ խնդիր պիտի ընեն, երկար վէճաբանութիւններ տեղի պիտի ունենան, ոչ արդարը, ոչ անիրաւը յայտնի պիտի ըլլայ եւ ի վերջոյ դպրոցը պիտի տուժէ»։

Ժամանակին, Պաղճեան վարդապետի դէմ բողոքեցինք, իր անկարողութիւնը երեւան հանեցինք փաստերով, բայց մեր բողոքները մտիկ ընող չեղաւ։ Պաղճեան վարդապետ յամառութեամբ իր քայքայումի գործը առաջ տարաւ եւ մեր կանխատեսածին համեմատ, Սոֆիայի եկեղեցին եւ դպրոցը 3–4 ամիս գոց մնացին։ Պուլկարիոյ միւս քաղաքներուն Թեմական գործերն ալ այդ միջոցին Սոֆիայինէն լաւ վիճակի մը մէջ չէին գտնուեր։ Վերջապէս Ֆիլիպէցիները Պաղճեան վարդապետը կերպով մը ճամբու դրին եւ Ֆիլիպէցիներուն շնորհիւ Պուլկարահայերը լայն շունչ մը քաշեցին։ Պաղճեան վարդապետի անուանած առժամեայ մարմինները իրենց պաշտօնէն զրկուելով գործէ քաշուեցան, Բազարճըք քաղաքին Թեմական կանոնը եւ անձնական տուրքութիւնները ինքնին վերջ գտան եւ հոն հիմա կրթ. եւ եկեղեցական գործոց համար ընդհանուր համերաշխութիւն մըն է որ կը տիրէ։ Ժամանակին իր վրայ այնքան խօսեցնող այդ պզտիկ քաղաքը այսօր գրեթէ միաձայնութեամբ կրցաւ ընտրել Սոֆիա ուղարկելիք իր պատգամաւորը։ Սոֆիայի Հայերն ալ վերադարձին իրենց վարժարանը եւ եկեղեցին։ Սոֆիայի Հայերուն այս համերաշխութեան նպաստեց նաեւ խառնակիչ պատուելիին հեռանալը, այդ պատուելին որ ժամանակին Պաղճեան վարդապետին խորհրդականն էր։ Հակառակ իր ամուսնացած եւ զաւակներու տէր ըլլալուն, Սոֆիայի վարժարանին նախկին օրիորդ վարժուհիին հետ ապօրէն կենակցութիւն մը հաստատած էր եւ օրին մէկը Սոֆիացիները մեծ զարմանքով տեսան թէ երկուքը միասին փախած էին։ Պուլկարիոյ միւս քաղաքներուն Թաղական խորհուրդներն ալ վերջ մը գտան եւ Պուլկարահայը սկսաւ հանդարտ կերպով իր եկեղեցական ու կրթական պէտքերուն վրայ մտածել, որոնց ամենակարեւորը Պուլկարիոյ մէջ Առաջնորդութիւն մը հաստատելու խնդիրն էր։ Այս խնդիրը շատ ծեծուած է։

Պուլկարիոյ մէջ վարժարանները միօրինակ ծրագիր, կրթական գործի ընդհանուր հսկողութիւն, ելմտական խնդիրներու կարգաւորում եւ վերահսկողութիւն չունենք, մինչդեռ մեր հարեւան Պուլկար եւ Յոյները բարոյապէս ու տնտեսապէս յառաջդիմելու վրայ են. մենք մի միայն այս վերջին քանի մը տարիներս է որ գոյութեան պզտիկ նշան մը ցոյց տուինք. կրօնական գործերը, եկեղեցիներու վիճակը, շնորհաւոր քահանաները առանց մեծաւորի եւ վերին հսկողութեան սանձարձակ ձգուած են։ Զանոնք կարգաւ կանոնի եւ ժողովուրդին հանդէպ ունեցած իրենց պարտականութիւնները ճանչցող եւ անոնց թէ՛ բարոյական եւ թէ նիւթական վիճակը բարելաւելու կարող բարձր կրօնաւորի մը գոյութեանը մեծապէս օգտակար ըլլալուն Պուլկարահայը այլ եւս համոզուած է։ Ատոր միակ ապացոյցը Վահան Ծ. Վարդապետի առաջնորդութեան խնդրին առթիւ ըրած կարգադրութիւններու ժամանակ ժողովուրդի կողմէ ցուցուած լաւ ընդունելութիւնը եւ պաշտպանութիւնն ... ամէն քաղաք իրեն արդէն շատ մը պէտքերու հոգալու հազիւ օգտող պիւտճէէն, սիրով մաս մը հանել խոստացաւ պատգամաւոր առաջնորդարանի ծախքերը հոգալու համար, եւ այդ մասերը ապահովապէս 8000 ֆր.ի մօտ գումար մը պիտի կազմեն, որ լիուլի պիտի բաւէ առ այժմ։ Ապագայ առաջնորդին ճանապարհորդութիւնները շատ դիւրացած են. շնորհիւ Պուլկարիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող երկաթուղիներուն ցանցին՝ մեր Առաջնորդը երկու շաբաթուան մէջ պիտի կրնայ այցելել Պուլկարիոյ ամէն հայ գաղութները, որովհետեւ հայ գաղութները մէկ երկուքին զատ, գրեթէ բոլորն ալ երկաթուղիներու գիծին վրայ շարուած են եւ մեր Առաջնորդը այդ ճամբորդութիւնները, պուլկար կառավարութեան կողմէ տրուած ձրի տոմսով, հանգիստ մը պիտի կրնայ կատարել թէ՛ ամառ եւ թէ ձմեռ։ Պուլկարահայերը առանց նախանձի, ամէնքն ալ համամիտ են որ առաջնորդանիստ քաղաքը Սոֆիա ըլլայ. Եթէ նկատի առնենք որ Սոֆիա թէ՛ իբր վարչական եւ թէ իբր հարաւային եւ հիւսիսային Պուլկարիոյ երկաթուղիներու գիծերուն միացման կեդրոնն է, արդարեւ պէտք է ընդունինք որ եղած ընտրութիւնը շատ եւ շատ յարմարութիւններ կը ներկայացնէ. իրաւ է թէ Սոֆիայի խարխուլ եկեղեցիին շէնքը առաջնորդարանի դիրք մը չունի, նոյնպէս չկայ առաջնորդարանի համար ո եւ է շէնք։ Բայց ատոր փոխարէն Սոֆիայի եկեղեցին եւ վարժարանին տեղը քաղաքին ճիշդ կեդրոնը եւ շատ յարգի հրապարակի մը վրայ կը գտնուի, անանկ որ ապագայ Առաջնորդը եթէ ջանքեր ընէ, պիտի կրնայ թէ՛ լաւ եկեղեցի մը եւ դպրոց մը կառուցանել եւ թէ հրապարակին վրայ շինուելիք խանութներուն հասոյթովը եկեղեցիին ու դպրոցին ծախքերը ընդմիշտ ապահովել։

Այս գործերը գլուխ հանելու համար, պարզ է թէ Պուլկարիոյ ապագայ Առաջնորդը շատ կարող, փորձառու անձնաւորութիւն մը պէտք է ըլլայ. հակառակ պարագային, այնքան երկար ժամանակներէ ի վեր փայփայուած առաջնորդութեան խնդիրը դեռ իր սաղմնային վիճակին մէջ անյաջողութեան մատնուելու վտանգին կ'ենթարկուի եւ անյաջողութեան ամբողջ պատասխանատուութիւնը պիտի կայանայ պատգամաւորներու գլխուն, որոնք կոչուած են Առաջնորդի ընտրութիւնը կատարելու։ Թէ ի՛նչպէս մարդիկ են մեր պատգամաւորները, ի՛նչ պայմաններու տակ ընտրուած են, Վահան Ծ. վարդապետը ի՛նչ գործունէութիւն ցոյց տուած է ընտրութիւններու ժամանակ, յառաջիկայ թղթակցութեանս նիւթը պիտի կազմեն։

Սոֆիա Ս. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ

ԱՅԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՖԻԼՕՔՍԵՐԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԸ

(Շար. եւ վերջ)

Ո՛չ մէկ վնասակար միջատ, ո՛չ մէկ մակաբոյծ տունկ ու մշակութային երեւոյթ այնքան միսատակար չեղան այգիներուն՝ որքան աղիտաբեր ֆիլօքսէրան։ Անգղին ընդարձակութեամբ կանաչ այգիներ աւերակ դարձան, թէ՛ Իզմիրի շրջականները եւ թէ Գարթալ ու այլ քաղաքներ։ Շատեր յուսահատ այս պատուհասին դէմ, թթուտունի ու վարդատանի վերածեցին իրենց այգիները։

Այս աւերիչ միջատը Հիւսիսային Ամերիկայէն Եւրոպա, եւ անկից ալ զանազան բոյսերու ու պտղատու ծառերու միջոցաւ Թուրքիա եկած է։

Ֆիլօքսէրան առանց զուգաւորութեան օդային եւ հողային (արմատներուն) մասերուն վրայ կրնայ բազմանալ։ Արմատային ֆիլօքսէրան [illegible] կ'ապրին։

Առանց զուգաւորութեան հաւկիթ ածելու կարողութիւն ունեցող թեւաւոր էգեր (ծննդական գործարաններն անտեսանելի) ձուով ալ կը բազմանան։ Բարեխառն կլիմայի մէջ ապրիլէն հաւկիթէ ելած ըլլալով երբեմն ճիւղերուն ու տերեւներուն վրայ, եւ երբեմն ալ հողին մէջ կամ արմատներուն երեսը կ'ապրին։

Թարմ տերեւներու վրայ առաջ եկած պալարիկներուն մէջ, երեք սերունդ ետքը արուի մը հետ զուգաւորելու կարօտ չեղող եւ հաւկիթ ածող ֆիլօքսէրաներ կ'ելլեն. այս հաւկիթէն ելած ձագուկները կա՛մ թարմ տերեւներուն վրայ փոքր ուռեցքներ առաջ կը բերեն եւ կամ հողին մէջ մտնելով արմատներուն վրայ կ'ապրին, պարզ որթատունկերուն պատկանող կոճղերուն վրայ կը յարձակին։ Տերեւներուն վրայ ապրողները gallicola եւ արմատայիններուն ալ radicicola եւ կամ rhizofagra (այսինքն արմատ չորցնող) կ'ըսեն։ Ֆիլօքսէրան պատիճ մը ունի որ բուսահիւթը ծծելու մէջ խոթելով աւելի կը ծծէ. աշունը այսպէս ապրելով ձմեռը ցուրտէն վախերնուն կը մնան, յաջորդ գարնան ապրիլին կամ մայիսին վերականելու յօյսով։ Իսկ թեւաւորները հոկտ.ին կամ նոյ.ին կը ստանին։ Իսկ արգերը, որ անհաւկթածին անթեւ միջատներ են, հողին մէջ կ'ապրին։ 15–20 օրէն հազիւ դուրս ելլելով թեւաւոր միջատի կերպարանք կ'առնեն. հովը փչածին պէս ասդին անդին փոշիի պէս կը տարածուին։ Թեւաւորներու ձգած կեղծ հաւկիթներու մեծերէն էգեր, եւ փոքրերէն ալ արուներ կը ծնին. արուները էգերէն աւելի փոքր կ'ըլլան. պատիճ եւ մարսողութեան գործարան չունին. հաւկիթէն ելլելուն պէս կը միաւորուին։ Էգերը միայն մէկ հաւկիթ կ'ածեն, որմէ, գարնան, ծննդական գործարաններն անտեսանելի եղող անթեւ ֆիլօքսէրաներ առաջ կու գան, որով ամբողջ շրջան մը կատարած կ'ըլլան։

Ֆիլօքսէրան իր պատիճին միջոցաւ թարմ եւ մատղաշ արմատներուն կեղեւը ծակելով աւիշը կը ծծէ, ծառը տկարացած կ'ըլլայ, աւիշէն զրկուելով ճիւղերը, ընձիւղները ու պտուղը չէր կրնար սնուցանել, սանկով կը չորնայ։ Առաջին անգամ պատիճով ծակած տեղը վէրք մը կը գոյանայ որ Nosozmie կը կոչուի. յետոյ կը սկսին այս դեղին ուռեցքները կարմրիլ, փտիլ, բորբոսիլ եւ փճանալ։

Բայց ֆիլօքսէրան յառաջ չի գոհանար կամաց կամաց. մեծ արմատներուն վրայ ալ կը յարձակի, ուր առաջ բերած վէրքերը ու պալարները tubérosité կ'անուանուին. Թիւպէրոզիթէն շատ մը ֆիլօքսէրաներու միեւնոյն տեղը քանի մը անգամ պատիճով ծակելով բացած վէրքերէն գոյացած վիճակ մըն է։

Թերափայտը վիրաւորուելով աւիշը դուրս կը հոսի ու վէրքը երթալով կը ստուարանայ. մինչ ամերիկեան որթերու հիւսուածքը աւելի խիտ ըլլալով բնաւ թէինը ինքնին շատով կը գոցէ այդ վէրքերը։ Այս պատճառաւ է որ տեղական որթերը հազիւ 5–6 տարի կրնան ֆիլօքսէրային դիմանալ, մինչ ամերիկեանները 25–30 տարի կը տոկան։ Ամերիկեաններուն դիմացկունութեան մէկ ուրիշ պատճառն ալ թիւպէրօզիթէներուն տակը եւ թերափայտին վրայի կեղեւին շատով սունկի կերպարանափոխութիւն է։

Այն հողը՝ որ 60% աւազ կը պարունակէ, ֆիլօքսէրան խիստ դժուարութեամբ կրնայ տարածուիլ հոն. իբր նախազգուշական դարման՝ 400 մաս Նշ.., 6 մաս նաւթալին, 120 մաս մարած կիր, 400 մաս ջուր առնելով իրարու խառնելու եւ որթը ծծմբելու (պատուաստ) է. բոլոր հաւկիթները փճանան։

Ֆիլօքսէրան բնաջնջ. անհետացնելու համար՝ գործաւոր մը երկաթէ սրածայր ցիցով մը որթին մօտը ծակ մը կը բանայ, ուրիշ մըն ալ անմիջապէս մէջը սուլֆիւր դը քարպօն կ'արկանէ [illegible] մէջ կրնայ կատարուիլ, սակայն երկու անգամ ընելը շատ օգտակար եւ արդիւնաւոր կ'ըլլայ։ Ծաղկելու եւ այգեկութի եղանակներուն մէջ, երբ գործողութիւն երկու անգամ, բնաւ անպատեհութիւն չունենար։ Մէկ արտավար տեղի համար 30–40 ղրշ.ի ծախք կ'ըլլայ։

Թեթեւ, աւազուտ, կայծքարային, խորունկ եւ միջակ կարծրութեամբ հողերու մէջ գործածելու է սուլֆիւր քարպօնը։ Ֆիլօքսէրայի գոյութիւնը հաստատուած ատեն միայն պէտք է գործածել եւ իւրաքանչիւր քառ. մեթրի՝ 18–20 կրամ։

Իւրաքանչիւր կոճղ՝ չորս ծակի մէջտեղ գտնուելու պայմանաւ՝ փոքը 15–20 սանթիմէթր խորութեամբ գործածելու է։ Փոքրը ծակէն հանուելուն պէս ծակը շատով մը գոցելու է։

Ֆիլօքսէրան անհետացնելու համար՝ ջուրով ողողելու կերպ մըն ալ կայ (սուպմէրսիոն)։ Հողը քիչ թափանցիկ եղող տեղերը 50–55, միջին աստիճան թափանցիկ եղող տեղերը՝ 50–60, շատ թափանցիկ եղած տեղերն ալ 60–90 օր, 20–25 սանթիմ բարձր ջուրի խաւով մը այգին ողողելու է. այս կերպով ուրիշ [illegible] չայգումը թէեւ Թուրքիոյ այգիներուն շատ յարմար եւ նոյն իսկ յանձնարարելի է, ժամանակութեան եւ ազդեցիկութեանը համար, սակայն, հողին բարեբերութեան աստիճանը նուազեցնելուն, գարնան սկիզբները այգին լաւ մը աղբելը հարկ անհրաժեշտ է։ Այս միջոցը հոկտեմբերին, դեկտեմբերին եւ յունուարին կը գործածուին՝ տեղւոյն կլիմային համեմատ. այսպէս ալ գործադրողներ կան։

Զմոռնանք ըսել թէ մէկ անգամով չի ըլլալով, զէթ երկու տարին անգամ մը ընելու է, մինչեւ որ անվիճառն ֆիլօքսէրան կորսուի։ Այսօր ամերիկեան որթերը անկելով տեղականը կը պատուաստեն վրան ու սանկով ֆիլօքսէրային առաջքը առնել կը ջանան։

Ա. ՆՇԱՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

Քանի մը կարծիքներ.—Քարէյօյի մամուլը.— Պ. Լիբբլթըն ու Լօրտ Միլներ. — Հնդկաստանի մէջ։

Բերբաուն, 6 հոկտ. — Բէք Արհուս, խօսելով Անգլիոյ նոր դահլիճին վրայ, կ'ըսէ թէ գաղթային նոր նախարար Պ. Լիթըլթըն ժամանակէ մը ի վեր շատ կը հետաքրքրուի Հարաւային Ափրիկէի գործերով։ Նոյն լրագիրը յոյս կը յայտնէ թէ նոր դահլիճը, որ առաջիններէն նուազ տարիքոտ անձերէ կը բաղկանայ, պիտի կրնայ պէտք եղած կորովը ցոյց տալ՝ բարենորոգմանց կիրառմանը համար։ Ուրիշ լրագիր մը՝ Սաուք Աֆրիքն Նիուզ կը գուշակէ թէ Պ. Լիթըլթըն իր ընդհանուր գիծերուն մէջ պիտի շարունակէ Պ. Չէմպըրլէնի քաղաքականութիւնը։ Բէք Ծայմզ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ դահլիճը անկայուն կացութեան մէջ կը գտնուի, վասն զի Տըվընշայրի դուքսին հրաժարիլը անդարման հարուած մը տուած է անոր։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Պ. Լիթըլթըն ծանօթ է հարաւային Ափրիկէի մէջ եւ յուսալի է որ լաւ պիտի ըմբռնէ կացութիւնը եւ իր նախորդին պէս անկեղծ աջակցութիւն մը պիտի նուիրէ Լորտ Միլներին։

Լոնտոն.—Սիմլայէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ ընդհանուր դժգոհութիւն մը կայ Պ. Պրոտրիքի [illegible] նախարար ընտրուելուն համար։ Տեղական գլխաւոր թերթերը ցաւ կը յայտնեն այդ անուանումին համար։

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆ ԿԼԱՍԿՕՅԻ ՄԷՋ

Լեճի ճառը.— Ելմտական ծրագիրներ. — Ֆրանսայի վաճառականութիւնը։

Լոնտոն, 6 հոկտ.— Անգլիոյ երկրորդ քաղաքին՝ Կլասկոյի մէջ է որ Պ. Չէմպըրլէն սկսաւ իր գաղափարներուն տարածումը՝ իր պաշտպանած մաքսապաշտպան գաղափարներուն ի նպաստ։ Ներկաները որոնք հինգ հազար հոգիի չափ էին, խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրին ատենաբանին եւ շատ անգամներ իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին բուռն ծափերով։ Պ. Չէմպըրլէն ճիշդ երկու ժամ խօսեցաւ. արտասանած ճառը, ինչ որ ալ ըլլան իր կարծիքները, մեծ կարեւորութիւն մը ունի։ Պ. Չէմպըրլէն, իր հրաժարականին վրայ վրայ խօսելէ ետքը, յայտարարեց թէ Պ. Պալֆուր եթէ քիչ մը վրդովիչ յարձակում մը կրէ եւ եթէ պարագաներու բերմամբը իր աջակցութեանը պէտք ունենայ, իրեն պարագ մը պիտի համարէ վերստին ձեռք առնելու դահլիճին մէջ թողած տեղը։ Ատոր բուն իսկ խնդրոյն մէջ մտնելով ըսաւ թէ վերջին երեսուն տարիներուն, բրիտանական վաճառականութիւնը գրեթէ փոխուած չէ։ Անգլիական արտածումները 500 միլիոն ֆր.. միայն աւելցած են. մինչդեռ Մ. Նահանգացը՝ 2750 եւ Գերմանիոյ՝ 1400։ Անգլիոյ արտածումները ձեռարուեստի արտադրանքներու համար հետզհետէ նուազած են. իսկ օտար երկիրներէ բերուած համանման ապրանքներու ներածումը նոյն համեմատութեամբ աւելցած է։ Դէպ ի օտար երկիրներ արտածումները 1,150 միլիոն ֆր. քչցած են. իսկ դէպ ի գաղթավայրերը արտածումները՝ տարեկան մէկ միլիար ֆր., աւելցած են։ Եթէ դէպ ի օտար երկիրներ արտածումներու նուազումը չա-

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (36)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Դ.

Արմանի աչքերուն առջեւ պատկերացաւ բոլոր այդ տեսարանը, ուր իր ցաւագին բարկութեան մէջ, մեծ հայրը գրեթէ անիծած էր յանցաւոր աղջիկը։ Ժամանակը սահած ու գաղափարները փոխուած էին, տարւոյն այդ առաջին օրէն ի վեր. մարքիզին ցոյց տուած աններող ոգին ալ եւս գոյութիւն չունէր հիմա։ Ազնուական դասակարգին պատկանող օրիորդի մը եւ անծնչան մարդու մը միջեւ կատարուած ամուսնութիւնները յաճախադէպ էին, պայմանաւ որ այդ մարդը շատ հարուստ ըլլար եւ աղջիկը դրամօժիտ չունենար։ Լօրանս տը Բօն-Բրուայի ամուսնութեան պարագան ալ համանման էր։ Արման գիտէր թէ մարքիզը ի՛նչ ժառանգութիւն թողած էր իրեններուն։ Ազնուականութեան շատ մը տիտղոսներ, բայց շատ քիչ դրամ։ Ու իր գեղեցկութեամբ միայն օժտուած մանկամարդ աղջիկ մը չպիտի կրնար ամէն առտու հանդիպիլ Ֆոնթընէյ-Բրավանի մը, երիտասարդ ու միլիոնատէր, դարմանելու համար ճակատագրին կողմէ իրեն եղած անիրաւութիւնները։ Իր մեծ հօր հետ գլուխ գլխի տեսակցութենէն հետոյք չէր զգար Արման. ընտանեկան հանդէսներու օրերը՝ ողբացին հաղջնէր արձակելով միայն մարքիզին տունը կ'երթար։ Ուրեմն Լօրանսի գործած ոճիրը կրնար արդարացուցիչ պատճառներ ունենալ։ Ինքզինքը ամուրիութեան դատապարտուած կը տեսնէր եւ այդ պատճառաւ տխրութեամբ համակուած։ Այդ վիճակէն մինչեւ այն օրուան՝ որ թելադրուած էր ինքզինքը սիրցնել տուող մարդուն զգացումէն, մէկ քայլ հեռաւորութիւն կը մնար։ Ո՞վ նը պիտի աջակցէր անոր, այդ քայլը առնելու։

Այո՛, Լօրանս մօրաքոյրը գեղեցիկ էր, եւ այն մանրանկարը, որ անուղղակի պատճառ եղած էր իր մանկական երեւակայութեան վրայ ազդող տեսարանին, ապացոյց մըն էր այդ գեղեցկութեան։ Այդ մանրանկարը գտած էր գզրոցի մը մէջէն, թուղթերը կարգի դրած ատեն, հօրը մահուանէն յետոյ։ Տիկին տը Միրբըպէլի մէկ փոքր հրաշակերտն էր այդ մանրանկարը։ Անիկա այնպէս մնացած էր, ինչպէս երբեմն մեծ-հօրը փոքր սրահին մէջ երեւան հանած էր. ալպոմին երկու էջերուն միջեւ, առանց շրջանակի, այնպիսի առարկայի մը նման, զոր մարդ չուզեր ոչնչացնել, թէեւ արհամարհէ զայն։ Արման ապակեդարանի մը մէջ դրած էր այդ մանրանկարը, մօրը ձգած թանկագին յիշատակներուն քով։ Ու հիմա, այդ վայրկեանին, մանկամարդ կնոջ դիմագիծերը, փղոսկրի բարակ թերթին վրայ արտագրուած, շատ յստակ, գրեթէ կենդանի կը թուէին իրեն։ Լօրանսի աչքերը ողբալի արտայայտութիւն մը ունէին, բերանը կը ժպտէր, եւ նեղ ու անբիծ ճակտին վրայ, շագանակագոյն մազերը կը գալարէին թեթեւ գանգուրներով։ Այդ ազգականուհին որ հեռաւոր երկիրներէ կու գար, իր մօրը կը նմանէ՞ր. Բօն-Բրուա՞ մըն էր թէ Անտրիմօն։

Կամքը իր երազանքէն սթափեցաւ շուներու հաչիւնին պատճառաւ, որոնք բակին մէջ կը ցատկռտէին, պահապաններու կողմէ հոն բերուած ըլլալով։ Նօտար Պ. Պէրնար Բիլիէի նամակը դրաւ գզրոցի մը մէջ, ոտքի ելաւ, եւ աշխուժօրէն վար իջնելով սանդուխներէն, գնաց միանալ բարեկամներուն։

Սակայն այդ նամակը մտադրաւութիւն կը պատճառէր իրեն։ Որոշած էր յաջորդ ամսուան սկիզբէն առաջ Բարիզ չերթալ, որպէս զի մինակ չձգէ կամաւոհին, հիւրերը ընդունելու համար։ Շաբաթ մը յետոյ սկսաւ անհամբերութիւն զգալ ու նօտարին գրեց որ երկուշաբթի օր ժամը մէկին իր գրասենեակը պիտի գտնուէր։ Այն ատեն իր հանդարտութիւնը գտաւ կամաց։ Եղակի՛ն պարագայ, Արման բնաւ իր կնոջ հետ չէր խօսած նօտարին ուղղած նամակին վրայ։ Առաջին օրը սա պատճառաւ լաւ մնացած էր, որովհետեւ չէր կրնար որոշ տեղեկութիւններ տալ իր կնոջ, իր ազգաբանական ծառին վրայ գաղտնապէս տեւած ճիւղին վրայ։ Չէր ուզեր սա տեսակ հարցումներու ենթարկուիլ, որոնց չպիտի կրնար պատասխանել. «Ինչ, գուզին մը ունէիք եւ մինչեւ հիմա բան մը չէիք ըսեր ինծի։ Անտրիմօն կը կոչուի ան ու առաջի՞ն անգամ է որ լուր կ'առնէք անոր վրայ։ Ո՞վ է։ Ի՞նչ կ'ընէ։ Ո՞ւրկէ կուգայ։ Ո՞ւր կ'երթայ։ Ի՞նչ կրնանք ակնկալել անկէ եւ ի՞նչ բանի համար պէտք է վախնանք անկէ։ Այդքան հեռաւոր եկող աղջկան մը բարոյականը պիտի կրնա՞նք երաշխաւորել, գէրկաբաց ընդունելութիւն մը ընելով։» Ուստի կամքը չուզեց ձանձնել գործը։ Միջոց առեր պիտի ունենար Օր. Անտրիմօնի վրայ խօսելու, զայն տեսնելէ ու հետը խօսելէ յետոյ. կրնար յայտնութիւններ ընել, այդ աղջկան նկատմամբ որոշ տեղեկութիւններ առնելէ յետոյ միայն։

(Շարունակելի)

բունակութ եւ ժողովուրդն ալ աւելնայ, Անգլիա հիւգերորդ կարգի տէրութիւն մը պիտի ըլլայ, մինչ ենթակայ ըլլալով անկումի մը առաջ բերած վիճակին։ Պ. Չէմպըլէն կը յայտարարէ թէ կարելի է գաղթավայրերու հետ վաճառականութիւնը աւելցնել մեծ համեմատութիւններով։ Մեծն Բրիտանիա պիտի կրնայ անոնց ղրկել միլիոններով ապրանք՝ որոնք հիմա օտար երկիրներ կը ղրկուին։ Օտար փոխարէն գաղթավայրերը, որոնք պիտի կրնան փայլուն թռիչք մը ստանալ, Անգլիոյ պիտի մատակարարեն ամէն կարգի բերքեր՝ զորս հիմա օտար երկիրներ կը ղրկեն։ Պ. Չէմպըլէն կը յարէ.

«Տէրութեան շահերը պահպանելու եւ նոյն իսկ երկիրը փրկելու համար, անհրաժեշտ է պաշտպանել գաղթավայրերը, օգնել անոնց զարգացնելու իրենց հասոյթի աղբիւրները. այդ նպատակը ապահով ձեռք պիտի բերուի, քաջալերելով գաղթավայրերը եւ մաքսային նախապատիւ սակացոյցերու ենթարկելով անոնց բերքերուն արտածումը դէպ ի Մեծն Բրիտանիա։ Միեւնոյն կերպով բրիտանական բերքերուն դէպ ի գաղթավայրերը արտածումը դիւրացնելով՝ պիտի զարգանան Մեծին Բրիտանիոյ ճարտարարուեստը եւ վաճառականութիւնը, ուրկէ անխուսափելի անդրադարձում մը առաջ պիտի գայ գործաւոր դասակարգին բարեկեցութեանը տեսակէտով»։

Պ. Չէմպըլէն յայտարարեց թէ բնաւ մտադիր չէ նախնական նիւթերը մաքսի ենթարկելու, վասն զի գիտէ թէ երկրին ճարտարագործութեանը պիտի վնասէ. բայց կ'ուզէ օտար փոխարէն աննդեղէնները մաքսի ենթարկել։ Այդ դրութիւնով բնաւ պիտի չողին գործաւոր դասակարգին ապրուստի միջոցները։ Պ. Չէմպըլէն կ'առաջարկէ օտար երկիրներէ բերուած ցորեններու իւրաքանչիւր 225 քիլոյէն 2 ֆրանք 50 մաքս առնել, իսկ գաղթավայրերէն բերուածները տուրքի չենթարկել։ Կ'առաջարկէ նաեւ օտար ալիւրներէն ալ ցորեններուն պէս մաքս մը առնել։ Ունկնդիրները խանդավառութեամբ ծափահարեցին այդ առաջարկութիւնները։ Պ. Չէմպըլէն չուզեր տուրքի ենթարկել եգիպտացորենները, վասն զի աղքատին սնունդը կը կազմեն, բայց կ'ուզէ հարիւրին 5 մաքս առնել օտար երկիրներէ բերուած բոլոր մսերէն, ինչպէս նաեւ թեւաւոր անասուններէն. նաեւ հարիւրին 5 մաքս հաւկիթներէն, պանիրներէն եւ կարագներէն՝ օտար երկիրներէ բերուած։ Խոզի ճարպը եւ եգիպտացորենը մաքսի պիտի չենթարկուին։ Գաղթավայրերու համար սահմանուելիք նախապատիւ մաքսերը պիտի գործադրուին անոնց գինիներուն եւ պտուղներուն համար։ Շաքարները հիմակուան մաքսէն հարիւրին 75 եւ 50 պակաս պիտի ըլլան։ Ձեռարուեստի տաւարկաները պիտի ենթարկուին հարիւրին տասը մաքսի։ Պ. Չէմպըլէն կը ջանայ ապացուցանել թէ նոր մաքսերը գործաւոր դասակարգին ապրուստի միջոցները դժուարացնելու պիտի չաւելցնեն, շնորհիւ այն զեղչերուն որոնք փոխադարձաբար պիտի ըլլան կարգ մը ապրանքներու վրայ։

—Պ. Չէմպըլէնի ծրագիրները եթէ գործադրուին, ամէնէն աւելի վնասուողը Ֆրանսա պիտի ըլլայ, վասն զի տարին 1300 միլիոնէ աւելի ապրանք կը ղրկէ Անգլիա։ Պրըթանը եւ Նորմանտի քանի մը հարիւր միլիոն ֆր.ի կարագ, հաւկիթ, պտուղ, հաւ եւայլն կը ղրկեն։ Դիտելի է սակայն, թէ Պ. Չէմպըլէնի առաջարկած մաքսերը նոյն բերքերուն համար, հարիւրին 5րն։ Գինիներու եւ պտուղներու համար գաղթավայրերու բերքերուն նկատմամբ գործադրուելիք նախապատիւ մաքսերը չեն կրնար զգալի վնաս մը ունենալ Ֆրանսայի մասին, վասն զի այն պտուղները (ելակ, կեռաս, տանձ եւայլն) զորս Ֆրանսա կ'արտածէ, գաղթավայրերուն կողմէ չեն կրնար ղրկուիլ։ Գաղթավայրի խնձորները միայն կրնան մրցիլ Ֆրանսայի խնձորներուն հետ։ Անգլիացին նաեւ չի հաւնիր գաղթավայրերու գինիներուն։ Ձեռարուեստի տաւարկաներու՝ այսինքն ֆրանսական մետաքսներու, Բարիզի ապրանքներու համար եւայլն սահմանուած հարիւրին տասը մաքսը, թէեւ կրնայ անոնց արտածութիւնը նուազեցնել, բայց ոչ այնքան մեծ համեմատութեամբ։

—Պ. Չէմպըլէն բնաւ չի խօսիր Հնդկաստանի վրայ։ Միթէ հա՞րկ է եզրակացնել թէ բրիտանական այդ ստացուածքը պիտի չօգտուի միւսներուն տրուելիք առաւելութիւններէն։ Բարիզի թերթի մը թղթակիցը կ'ըսէ թէ այդ ծրագրին գործադրութիւնը նոյն իսկ գաղթավայրերուն կողմէ դժուարութեանց պիտի հանդիպի, վասն զի անոնք ոչ միայն Անգլիոյ այլ ամբողջ Եւրոպայի հետ պիտի զարգացնեն իրենց վաճառականութիւնը։ Այդ ծրագրին գործադրութեան համար նոյն թղթակիցը կ'ըսէ նաեւ թէ ամէն կողմէ դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ. օտար երկիրներու հետ Անգլիոյ ունեցած յարաբերութիւններուն պիտի վնասէ, երկրին հիմակուան ծաղկեալ քանի մը ճարտարագործութեանց մեծապէս պիտի վնասէ. միանգամայն պիտի կրնայ նախանձ առաջ բերել այն գաղթավայրերուն կողմէ որոնք միւսներուն հաւասար առաւելութիւններ չեն վայելեր։ Հակառակ Պ. Չէմպըլէնի ըսածներուն, կը յարէ նոյն թղթակիցը, այդ ծրագիրը վնասակար պիտի ըլլայ Մեծին-Բրիտանիոյ որ հիմա այնքան բարգաւաճ վիճակ մը ունի։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Քորէա.—Ռուսերը.—Մանչուրիա.—Ճապոն։

Թոքիօ, 6 հոկտ.—Վստահելի գրոյցներու նայելով, Ռուսերը ամրոցներ կը շինեն եւ թնդանօթներ կը շարեն Եոնկամփոյի մէջ, թէեւ Քորէա չուզեր անոնց վարձել այդ տեղը։

Բորթ-Արթուր.—Ռուս թերթ մը կը յայտարարէ թէ Ճապոնի սպառնալիքներէն վախնալովը չէ որ Ռուսիա Մանչուրիայէն պիտի հեռանայ հոկտ. 8ին եւ կամ աւելի ուշ։

Եոքոհամա.—Քանի կը մօտենայ հոկտ. 8ի թուականը, այսինքն Նիւ-Չուանկը եւ Մաքտէնը պարպելու թուականը, Ճապոնի ժողովրդեան վրայ յարաճուն ջղագրգռութիւն մը կը տեսնուի։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ կը յուսացուի որ բարեկամական կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ որ կրնայ հաստատուած ըլլալ երկրորդական զիջողութեանց վրայ որոնց Ռուսիա հաւանի՝ մանչուրիական եւ քորէական բանակցութեանց պահուն։ Երկու կողմէն ալ չեն յուսար որ պարպումը տեղի ունենայ հոկտ. 8ին։ Ռուս դեսպան Պ. Ռոզէն Բորթ-Արթուր վերադարձաւ, խորհրդակցելու Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ռուսական փոխարքայ Ալեքսիէվ ծովակալին հետ։ Անցեալ շաբաթ օրը տեսակցեցաւ Ճապոնի արտաքին գործոց նախարար Պառոն Քոմուրայի հետ, որ յայտարարեց թէ իր կարծիքին նայելով կացութիւնը նպաստաւոր է։ Անկէ ի վեր, սակայն, պատերազմական ու ծովային նախարարները երկար տեսակցութիւններ ունեցան. նաեւ կայսեր հետ ալ խորհրդակցեցան, ինչպէս նաեւ Իթօ մարքիզին եւ նախարարապետին հետ, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ կարեւոր առգնալի համար պատրաստութիւն կը տեսնուի։ Ճապոնի բանակը եւ նաւատորմը բոլորովին պատրաստ վիճակի մէջ են։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Բրինէթի ու «Սթամբա» լրագրին խմբագիրը.—Տեսակցութիւն մը.—Երկու երկիրներու յարաբերութիւնները։

Հռոմ, 7 սեպտ.—Սթամբա լրագիրը, որուն խմբագիրներէն մէկուն Պ. Վիսքոնթի Վէնոսթայի հետ ունեցած տեսակցութիւնը հրատարակեցինք անցեալ օր, շահեկան տեսակցութիւն մըն ալ ունեցեր է Պ. Բրինէթիի հետ։ Նախկին արտաքին գործոց նախարարը Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ յարաբերութեանց եւ ուրիշ միջազգային խնդիրներու վրայ խօսեր է։ Պ. Բրինէթի կ'ըսէ թէ երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը իրապէս փոխուած է, ինք արտաքին գործոց պաշտօնատունէն հեռանալէն ի վեր, առանց բացատրելու թէ ի՛նչ բանի մէջ կը կայանայ այդ փոփոխութիւնը։ Իր պաշտօնավարութեան օրով, Եռեակ Զինակցութեան ու ֆրանքօ-իտալական բարեկամութեան համերաշխ կենակցութիւնը [illegible] մը համարուած էր։ Ամէնէն էականը սա էր. խուսափիլ այնպիսի իրողութիւններէ, որոնք Իտալիան առաջնորդեն այս կամ այն կողմ։ Անտարակոյս շատ դժուարին չէր այդպիսի քաղաքականութեան մը հետեւիլ։ Քաղաքական եւ տնտեսական տեսակէտով ֆրանքօ-իտալական բարեկամութեան ունեցած կամ ունենալիք արդիւնքներուն վրայ եղած հարցման մը պատասխանելով՝ Պ. Բրինէթի յայտարարեց. «Իտալիա եւ Ֆրանսա իրարու հետ դաշնակցած, կրնան եւ պարտին մեծ ազդեցութիւն մը ունենալ եւրոպական ներդաշնակութեան վրայ։» Պ. Բրինէթի կը կարծէ թէ Իտալիոյ ելեւմտական բարգաւաճ վիճակը, մեծ մասամբ, արդիւնք է այդ դաշնակցութեան։ Գալով առեւտրական յարաբերութեանց, բաղձացուած զարգացումը չպիտի ստանան, որովհետեւ մաքսապաշտ հով մը կը փչէ Ֆրանսայի մէջ։ Գալով Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին Բարիզ տալիք այցելութեան, Պ. Բրինէթի կը կարծէ թէ անիկա բնական հետեւութիւնն է երկու ազգերու սիրալիր յարաբերութեանց։ Պ. Բրինէթի կը յարէ. «Չեմ կարծեր որ թագաւորին ու թագուհիին ընկերացող նախարարները իրենց գրպաններուն մէջ ունենան քաղաքական դաշնագիրներ, ստորագրել տալու համար։» Սակայն, Բարիզ տրուելիք այցելութիւնը ա՛լ աւելի պիտի ամրապնդէ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ հետզհետէ մտերմական դարձող յարաբերութիւնները։ Այս տեսակէտով է որ նոր դարաշրջան մը կը բացուի։ Ցետոյ Պ. Բրինէթի իր կարծիքը յայտնեց կարգ մը միջազգային խնդիրներու մասին։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պոէրական գումարում մը.—Զօրավար Պոթայի ճառը.—Հանգանակուած գումարները.—Գերիները.—Պոէր զօրավարները։

Լոնտոն, 6 հոկտ.—Տաւրպանէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօրավար Պոթա, Վրիհէտ հաւաքուած պոէրական գումարումի մը մէջ, բացատրեր է գործածութիւնը այն գումարներուն, որոնք Եւրոպայի մէջ հանգանակուեցան երեք պոէր զօրավարներու կողմէ։ Այդ գումարը կը հասնէր 3,250,000 ֆրանքի։ Բազմաթիւ այրիներ 1125էն 1250 ֆր. ստացան ամէն մէկը։ 750,000 ֆրանք ծախսուած են ազգ դաստիարակութեան համար, եւ տակաւին 375,000 ֆրանք կը մնայ սնտուկին մէջ։ Զօրավար Պոթա խորհուրդ տուաւ Պոէրներուն՝ իրենց լեզուին չափ մը դնել, իրենց ինքնակայութիւնը պահելու համար իբր լաւագոյն միջոց։ Նաեւ պահանջեց որ քննութիւն բացուի պոէր ընտանիքներու կոտորածին վրայ՝ բրիկներու կողմէ, պատերազմի միջոցին, շատ կասկածելի պարագաներու մէջ։ Պոթա, Տէվէթ եւ Տըլարի զօրավարները ի մօտոյ Հնդկաստան պիտի մեկնին, Թրանսվալի կառավարչին թոյլտուութեամբ, տեսակցելու համար այն պատերազմական անիրաւախուսն գերիներուն հետ, որոնք չեն ուզեր հաւատարմութեան երդում ընել Անգլիոյ։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Նոր օրինագիծ մը.—Բանամայի ջրանցքին մասին նոր պայմաններ։

Ուաշինկթըն, 6 հոկտ.—Բանամայի ջրանցքին նկատմամբ նոր դաշնագիր մը կնքելու համար նոր օրինագիծ մը նախագծուեր է Գոլոմպիոյ Խորհրդարանին։ Կ'երեւայ թէ Ծերակոյտին ներկայացուած հակածրագիրն է, որ շատ մը տեղեկագիրներու պատրաստութեան պատճառ կ'ըլլայ։ Այդ հակածրագիրը կը թոյլատրէ նախագահը՝ սա պայմաններուն վրայ բանակցելու. վեհապետական իրաւունքներու եւ քոլոմպիական իրաւասութեան պահպանում ջրանցքի շրջանակին վրայ. Բանամայի ու Քոլոնի նաւահանգիստները այդ շրջանակէն դուրս ձգել. Բանամա-Քոլոն երկաթուղիին գծին առժամեայ վարձումը մինչեւ 1967, երբ այդ գիծը Քոլոմպիոյ պիտի վերադարձուի ու Մ. Նահանգները պիտի կրնան վերագնել զայն. Մ. Նահանգաց կողմէ 100 միլիոն ֆր.ի վճարում, դաշնագրին կնքման առթեն. Մ. Նահանգաց կողմէ 1,250,000 ֆրանքի տարեվճար, երկաթուղիի չինուեան համար. Մ. Նահանգաց կողմէ 750,000 ֆրանքի տարեվճար ջրանցքի շրջանակին հողերը վարձելու համար, հարիւրին 25 յաւելումով, պայմանագրին նորոգութեան առթեն։ Բանամայի ջրանցքի ընկերութեան կողմէ 50 միլիոն ֆրանքի վճարում Քոլոմպիոյ, արտօնութիւնը փոխանցելու համար. վերջապէս պայմանաժամի մը սահմանումը, Մ. Նահանգաց կողմէ ջրանցքին բացումը աւարտելու մասին։

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Հաշտութեան փորձ մը.—Սաքսոնիոյ թագաւորին զիջումը.—Կարգադրութեան եղանակը։

Պրիւսէլ, 6 հոկտ.—Բրքի Պլիօ հեռագիրը կը հրատարակէ Տրէզտայէն.—Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանին հաշտութեան փորձը իր կնոջ՝ Լուիզ Անթուանէթ իշխանուհիին հետ, լաւ ճամբու մէջ է, մանաւանդ այն առնէն ի վեր, երբ իր ընտանիքին ու Սաքսոնիոյ արքունիքին յայտնած փափաքին վրայ, իշխանուհին հաւանեցաւ երթալ Լիոն բնակիլ այն տան մէջ՝ որ իրեն յատկացուած էր՝ Պ. Միրոնէ բոլորովին բաժնուելէ յետոյ։ Երկար ատենէ ի վեր՝ Սաքսոնիոյ իշխանը մերձեցումի մը համամիտ էր, որով իր զաւակները պիտի կրնան տեսնել իրենց մայրը, ու վերջինս ալ պիտի դադրին, իրեն շատ սուղի նստած ըլլալով մոլորանքի ժամ մը։ Մինչեւ հիմա միայն Սաքսոնիոյ թագաւորը հակառակած էր հաշտութեան, բայց Լուիզ Անթուանէթ իշխանուհիին եւ գահաժառանգ իշխանին ընտանիքներուն թախանձանքներ, ինչպէս նաեւ սաքսոն ժողովուրդին յարատեւ համակրութիւնը իր տարագրուած իշխանուհիին նկատմամբ, անկեղծօրէն արտայայտուած, իրենց ազդեցութիւնը ունեցան. հիմակուընէ սկզբունքով որոշուած է իշխանուհիին գործը իր զաւակներուն մօտ, եւ եթէ հաշտութիւն իրողութիւն մը չէ դեռ, պատճառը սա է թէ կարգադրութեան եղանակ մը կը փնտռուի, որ միեւնոյն ատեն գոհացնէ տղոց մայրը եւ սաքսոն ժողովուրդը, նկատի առնելով ամուսնալուծմամբ առաջ եկած կացութիւնը։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վիէննա, 10 հոկտ.—Պելճիքայի թագաւորը առտուն 17ին հոս պիտի ժամանէ եւ պիտի ընդունուի Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր, արքիդուքսերուն եւ քաղաքային ու զինուորական իշխանութեանց կողմէ։ Հետեւեալ օրը Պրիւսէլ պիտի ուղեւորի։

ԲԱՐԻԶ.—Միջազգային առողջապահական համաժողովին նիստը, այսօր, բացուեցաւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ, որ օտար պատուիրակներու բարի գալուստ մաղթելէ ետքը, յայտարարեց թէ այդ համաժողովին նպատակն է բարւոքել 1809ին սահմանուած կանոնները։

ՊԼԷՐՄՈՆ-ՖԷՐՐԱՆ.—Նախարարապետ Պ. Քոմպ, պատերազմական նախարար զօրավար Անտրէ եւ երկրագործական նախարար Պ. Մուժօ հոս ժամանեցին՝ Վէրսէնժէթորիքսի համար կանգնուած յիշատակարանին բացման ներկայ գտնուելու։ Ժողովրդեան կողմէ խանդավառութեամբ ընդունուեցան։ Պաշտօնական ընդունելութեանց պահուն Պ. Քոմպ յայտարարեց թէ բանակին ու ֆրանսական հանրապետութեան միջեւ հակառակութիւն մը տիրելու արդարացուցիչ փաստ մը չկայ. յարեց թէ բանակը խաղաղութեան գործիքն է ճիշդ անոր համար որ զօրաւոր է։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.—Արմատական ընկերվարական համաժողովը, որ այսօր գումարուած էր, ընդունեց որոշում մը՝ հրաւիրող զանազան Խորհրդարանները, պահանջել իրենց նախարարութիւններէն ներկայացնել պատերազմական ու նաւային ելմտացոյցեր որոնք զեղչեր պարունակեն, քանի որ զինուորական ծախքերը այնքան ծանր կը ճնշեն աշխատաւորներուն վրայ։

—Համաժողովը համակրական արտայայտութիւններ ըրաւ Պ. Պ. Պըրժուայի, Քոմպի ու Բէլլըթանի համար։

ՎԻԵՆՆԱ.—Զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ կայսեր Հռոմ կատարելիք ուղեւորութիւնը յետաձգուած է։

ԲԵՇԹԱ.—Պ. Ֆոն Զէլ նորէն չկրցաւ յաջողիլ իր բանակցութիւններուն մէջ։ Պ. Թիցա հրաժարեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Մանչուրիան պարպելու պայմանաժամը թէեւ աւարտած է, սակայն Ռուսերը չեն հեռացած նոյն նահանգէն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման կառավարութիւնը լուր առաւ Չինէն թէ Պոքսըրները գերման միսիոնար մը սպաններ են։ Բէքինի գերման դեսպանը պաշտօնապէս բողոքեց Չինու կառավարութեան մօտ։

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Պելճիքացի ռամիկան-զինուորներու սպաններ Մարսիլիայէն ճամբայ պիտի ելլեն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութիւնը սկզբունքով որոշեց կիներ իբրեւ ուսանող ընդունիլ զինուորական բժշկական վարժարանին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քալէէն կը հեռագրեն թէ ռուս դեսպանը Բորթ-Արթուրէն վերադառնալէն ետքը, ուր Ալեքսիէվ ծովակալին հետ տեսակցած էր, ծանուցագիր մը տուեր է Ճապոնի, յայտնելով որ Մանչուրիան պարպելու պարագան Ռուսիոյ ու Չինու միջեւ կարգադրուելիք խնդիր մըն է, որուն մէջ Ճապոնի միջամտելու բան մը չկայ։ Կէսօրէն ետքը Ճապոնի բանակին հրամանատարը եւ պատերազմական ու ծովային նախարարները խորհրդակցութիւն մը կատարեր են։

ՕԴԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

ՊԵՐԼԻՆ.—Այսօր ծագած բուռն փոթորիկը մեծամեծ վնասներու պատճառ եղաւ եւ աւերումներ գործեց։ Ժողովուրդէն շատերը պատերու փլատակներուն տակ մնալով մեռան։ Ծառեր արմատախիլ եղան, փողոցներու լապտերները տապալեցան եւ հեռաձայնի թելերը կտրտեցան։

—Գերմանիոյ արեւմտեան ու հիւսիսային կողմերը եւ մանաւանդ Տրէզտայի, Ֆրանքֆորթի, Պէլնի ու Բիլի մէջ սաստիկ փոթորիկներ ծագած են։ Հեռագրի ու հեռաձայնի թելերը մասամբ կտրտուած են։ Տրէզտայի մէջ լաստակերտ մը փլչելով գործաւորներէն շատերը մեռեր են։

—Պերլինի կենդանաբանական պարտէզին մէջ վնասը խիստ շատ է։ Վերջապէս Գերմանիոյ ամէն կողմերը աւերումներ գործած է փոթորիկը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ ատեանի տրուեցաւ Պրուսայի նահանգին տուրքերու տնօրէն Պաթի էֆ.ի։ Միւթէմարրիֆի ատենին՝ նոյն նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Թէվֆիք էֆ.ի։ Սանիքէի ատեանին՝ կրթական նախարար վախճանեալ Զիւհտի փաշայի կրտսեր որդւոյն՝ Մէհմէտ Րիֆաթ պէյի որ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղար անուանուեցաւ։

—Բրաեովայի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Վենետիկի օսմ. հիւպատոս Եաքուպ էֆ. որուն յաջորդեց Բրաեովայի օսմ. հիւպատոս Քէնթանթէն Բէսլիարի էֆ.։

—Տրապիզոնի նահանգին Կիրասոն գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ինեպոլի գայմագամ Խալիլ Իպրահիմ փաշա, որուն յաջորդեց Պալընտրի նախորդ գայմագամ Արիֆ պէյ։

—Կէլիպոլը գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Ծիրտէի գաւառին հաշուակալ Ալի Րիզա էֆ.։

—Մուտանեայի գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Ծրվանի էֆ. որ Էնկիւրի նահանգին Իսարէի ժողովի եւ վերաքննիչ ատեանի իբրեւ անդամ պաշտօնավարած է։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ Կ. Պոլսոյ հոլանտական դեսպանատան գործակատար Պ. Ժոնքէր Վան Իսի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Գըրշէհրի կառավարիչ Աւաֆ փաշայի եւ Տրապիզոնի նահանգին նախկ Ապտիւլրահման էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հայ-Հռոմէականներու Պատրիարքարանին գործակատար Ցովսէփ էֆ.ի եւ Քիւչիւք Չէքմէճէի թաղապետական բժիշկ Րեֆիգ պէյի։

—Լիազօթի ոսկի չքանշան Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քաղաքական ճիւղին տնօրէն Սէֆէրեան Սէֆէր էֆ.ի։

—Իֆթիխարի չքանշան Զէյթունի գաւառակին հեծեալ ռամիկ-զինուորներէն Զէյթունցի Մանուկի, Գասըմի, Շէվգէի ու Արթինի։

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ.—Ցունաստանի թագաւորին որդւոյն՝ Անտրէ իշխանին՝ Անգլիոյ իշխանուհիներէն Պաթէնպէրկի Ալիս իշխանուհիին հետ ամուսնութեանը առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Անգլիոյ ու Ցունաստանի արքայական գերդաստաններուն, որոնք փոխադարձաբար հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեցին։ Անտրէ իշխանն ալ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՆՄՈՒՏՔԸ.—Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ պաշտօն ունի ելմտական գործերու մասին բարենորոգումներ ընել, եւ մանաւանդ կանոնագիր մը պատրաստել՝ տէրութեան հասոյթները կանոնաւորապէս գանձելու, տուրք վճարողներուն իրաւունքները պաշտպանելու, ելմտական պաշտօնեաներու գործառնութիւնները քննելու, վերջերս նահանգները ղրկուած քննիչներու տեղեկագիրները նկատողութեան առնելու եւ տէֆթէրտարներուն ու ուրիշ պաշտօնեաներու ընտրութեան եղանակը ու պարտականութիւնները սահմանելու համար. նաեւ յառաջիկայ տարուան ելմտացոյցը պատրաստելու եւ հաւասարակշռելու եւ կառավարական քանի մը պաշտօնարաններու հասոյթները աւելցնելու համար անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու։ Այդ յանձնաժողովը որ այսօրուընէ թնդանօթարանի պաշտօնարանին մէջ պիտի գումարուի, կը կազմեն ելմտական նախարար Րէշատ փաշա, Վեհ. Սուլթանին երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշա, Հաշուակալութեանց Ատեանին նախագահ Հիլմի էֆ., Մոլիէի խորհրդական Րաղըպ պէյ, հանրային պարտքի հաշուակալ Մէսուտ պէյ, հեռագրական ու թղթատարական վարչութեան հաշուակալ Մուհիէտտին պէյ եւայլն։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորէն ծանուցանել պէտք եղած տեղերը թէ Ռումէլիի կողմը եւ ծանօթ նահանգները բնակող կայս. հաւատարիմ հպատակներու բոլոր դասակարգերը պէտք չէ բնաւ խռչտանգուին եւ անոնց անդորրութիւնը ապահովուելով որ եւ է բողոքի պատճառ չտրուի, որոշուած բարենորոգումները փութով գործադրուին եւ տէրութեան պաշտօնեաները աւելի եւս հոգ տանին իրենց պաշտօնին կիրառմանը։ Կայս. այդ Իրատէն, անցեալ օր, Բ. Դրան կողմէ հաղորդուեցաւ Ռումէլիի նահանգաց քննիչին. նաեւ պէտք եղած տեղերն ալ անհրաժեշտ յանձնարարութիւններ եղան։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Մանասթըրի նահանգին մէջ Վերոսոտէի ու Սլաօրինձէի մէջտեղը գտնուող աւազակներուն եւ զանազան կողմերէ ղրկուած կայս. զինուորներուն միջեւ ընդհարումներ կատարուելով, աւազակները բոլորովին բնաջինջ եղեր են։ Թոպլէլիեան վանքին մէջ աւազակներու միացող երկու անձեր ու հովիւ մը ձերբակալուեր են։

—Սեպտ. 20ին աւազակները, տիրող մշուշէն օգտուելով, Տէրվիչ Թէքէ գիւղին աշտարակին վրայ յարձակեր են, բայց կայս. զինուորներ որոնք հոն եր սպասէին, սկսեր են կրակ ընել, որով աւազակները պարտաւորուեր են փախչիլ։

—Մանասթըրի գաւառակին Պէլիսթէր լերան ամէնէն դժուարամատչելի մէկ տեղը ապաստանած պուլկար աւազակներու եւ կայս. զինուորներու միջեւ սեպտ. 22ին ընդհարում կատարուելով, աւազակները նուաճուեր են։

—Սեպտ. 23ին Ֆլորինա գաւառակին Բարաղիա խրճիթներուն մէջ գտնուող աւազակներու եւ կայս. զինուորներու միջեւ կատարուած ընդհարումներու հետեւանքով աւազակները բոլորովին պարտուեր են։ Սպանեալ աւազակներուն մէջ կային երեք պետեր։

—Աւազակներուն կողմէ Բոպլէգ գաւառակին քանի մը կէտերուն վրայ յարձակում կատարուած պահուն իրենց ընտանիքներով լեռները գացող Վիրանլիչէի Զերր գիւղի ժողովուրդէն մէկ մասը սեպտ. 24ի գիշերը իրենց գիւղերը վերադառնալով, տեղական կառավարութեան երախտագիտութեամբ ծանուցեր են թէ իրենց թողած անասուններէն ու ապրանքներէն բան մը կորսուած չէ։

—Եսկիւպի նահանգին Տէրվիչ Թէքէ գիւղին ժողովուրդէն երկու անգամէն՝ 65 եւ Նէնի Պող գիւղէն ութ Պուլկարներ անձնատուր եղած ըլլալով իրենց գիւղերուն մէջ վերահաստատուեր են։

—Ջէրջէ գիւղէն վաթսուն անուար անձնատուր ըլլալով իրենց գիւղերուն մէջ վերահաստատուեր են։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Սէրէզի գաւառին Ճումայայի Պալա գաւառակին ժողովուրդէն Սալիհ Հասան, որ պուլկար աւազակներու կողմէ վիրաւորուած ըլլալով Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ դարմանուած էր եւ հիմա Մէճիտիէ զօրանոցը պատսպարուած է, ելմտական նախարարութենէն ամսաթոշակ մը պիտի ստանայ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.—Եսկիւպի նահանգին Սօֆըլը գաւառակին պուլկար հաւատարիմ հպատակներու երեւելիները, կ'ըսէ Իգտամ, ուղերձ մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, հերքեր են հրատարակուած կարգ մը ստութիւններ կայս. այն զինուորներուն դէմ որոնք ղրկուած են պուլկար հաւատարիմ հպատակներն ու հանգիստը վրդովող աւազակները բնաջինջ ընելու համար. ուղերձը ստորագրողները նաեւ պուլկար հաւատարիմ հպատակներու հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը մատուցեր են։

—Քէօփրիւլիի մետրապոլիտը շնորհակալութեան ուղերձ մը մատոյց ձեռնհաս իշխանութեան՝ նոյն գաւառակին եւ Նիքոտիմ, Իզվոր, Տըրնովօ եւ Բոզտարէ գիւղերու պուլկար վարժարաններուն օսմաներէնի ուսուցիչներ կարգուելուն համար. անոնց թոշակները կրթական հասոյթներէն պիտի հատուցուին։ Գաւառակին վարժարաններուն ուսուցիչ Լազար էֆ. չորս հարիւր ղրշ. ամսաթոշակ պիտի ստանայ. իսկ նոյն գիւղերու վարժարաններուն՝ Կէչէվ, Տիմիթրի, Խրիսթօ Պաքալով եւ Ռեկտրով էֆ.ներն ալ երկու հարիւրական։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ մէջ համախմբուած կայս. զինուորներուն ձմեռուան պէտքերուն համար նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա նուիրեց 200 ներքին բաճկոնակ, 200 ներքին տաբատ ու 200 չափիկ եւ կինը՝ 100 ներքին բաճկոնակ, 100 չափիկ ու նոյնքան ներքին տաբատ։ Պէշիկթաշի հրամանատար Հաճի Հասան փաշա՝ 221 ներքին բաճկոնակ, 221 չափիկ եւ նոյնքան ալ ներքին տաբատ։ Ներքին գործոց նախարարութեան մէջ Թուղթի Ալի Ֆուատ պէյ՝ 50 ներքին բաճկոնակ, 30 զոյգ սռնապան, 30 ներքին տաբատ եւ 30 չափիկ։

—Սէլանիկի մէջ նոյն նպատակով երեք յանձնաժողովներ կազմուած են իսլամ, քրիստոնեայ եւ հրեայ տիկիններէ։

—Եսկիւպէն կը հեռագրեն թէ կայս. Թիկնապահ Թալաթ պէյ Կորճաթիք երթալով, նոյն տեղի զինուորներուն բաշխեր է նուիրուած ձմեռուան պիտոյքները։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ քաղաքապետութեան մէջ կազմուած յանձնաժողովին կողմէ հաւաքուած ձմեռուան պէտքերը ղրկուին Բ. ու Գ. զօրաբանակները. այդ նուէրներուն հետ նաեւ ղրկուի քաղաքապետութեան կողմէ պաշտօնեայ մը։

—Քաղաքապետութեան վիճակագրութեանց տեսուչ Տանիշ պէյի պաշտօն յանձնուած է Ախթէքօլէի, Միսիրայի եւ Ինէ Ատայի մէջ քննութիւն կատարելով, ժողովուրդէն օգնութեան կարօտ եղողները որոշել եւ անոնց ցուցակը պատրաստելով յանձնել ձեռնհաս պաշտօնարանին։ Տանիշ պէյ մէկ երկու օրէն Կ. Պոլսէն ճամբայ կ'ելլէ իր այդ պաշտօնը կատարելու։

—Մինչեւ հիմա հաւաքուած նուէրները հակերու մէջ դրուած են եւ չորեքշաբթի օրը Սէլանիկ պիտի ղրկուին Մախսուսէի Շարգ շոգենաւով։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը, Ախթէքօլէի, Միսիրայի, Ինէ Ատայի ու շրջականերու ժողովրդեան օգնելու համար, 3216 ղրուշի նոր գումար մըն ալ ստացաւ զոր նուիրած են.—Դեղագործ Քեազիմ էֆ. 300, առաջնակարգ վաճառական Նիազի ու Ազիզ էֆ.ներ 200, Պալիա Գարա Այտըն հանքի Ընկերութիւն 300, Պասմաճըզատէ Հաճի Արիֆ Իսհագ էֆ. 100, Պ. Տիմիթրի Թէնոս եւ Ընկերութիւն 50, վաճառական Նիսիմ Վէնթուրա էֆ. 100, Քէսանտրէ հանքի Ընկերութիւն 200, վաճառական Պ. Միրաթի էֆ. 100, սեղանաւոր Պ. Քոսմէքի Բեզըրիտ 200, վաճառական Հաճի Կարապետ էֆ. Օհաննէս 200, Ասմա Ալթըի մէջ Հաֆըզ Մէհմէտ Ալի էֆ 200, վաճառական Պ. Պէլար Լանց 216, վաճառական Իսմէթ պէյ 200, վաճառական Մայրօ Ասքօալի էֆ. 50, Անթիքաճը Տավիտ Լուի էֆ. 100, Կէմրիւքճի Իլիա Քոհէն էֆ. 50, յանձնակատար Վիթալի Քոհէն էֆ. 50, Բազազ Սամուէլ Լուի Վէտանէլ էֆ. 50, Պալըք Բազարի մէջ Նիսիմ Քոհէն էֆ. 50, յանձնակատար Մոշէ Ասքոնազի էֆ. 100, պանիրի վաճառական Ավրամ Մոշալամ էֆ. 50, լամաժիփոլ Սամուէլ Պէսոռօ էֆ. 50, խուրմավաճառ վաճառական Նաթան Ֆրէսքօ էֆ. 100, վաճառական Եփրայիմ Էլմալիխ էֆ. 100, վաճառական Պոխոր Իլիա Ալֆանտարի էֆ. 100 եւ սեղանաւոր Հանրի Քոհէնքա էֆ. 50։ Հանգանակութեան ընդհանուր գումարը հասած է 473 հազար 191 ղրշ.ի։

ԿԱՅՍ. ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Ուրբաթ օրը, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Օսմ. Պանքային նոր ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ եւ Պ. Կ. Օպպէնհայմ պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընդունուելու։ Պ. Կ. Օպպէնհայմ Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Օսմ. Պանքային նոր ընդհանուր տնօրէնը։ Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Պ. Տըֆէի։

—Հոլանտական դեսպանատան գործակատարին շնորհուած կայս. ունկնդրութեան ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան նաեւ արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Կասպարեան։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել դեսպանատան գործակատարին։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ կանոնագիրը փոխելու համար Էվգաֆի նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը իր աշխատութիւնը աւարտելու վրայ է։ Թուրք լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ փոփոխութեան հետեւանքով ելմտական գանձուն համար բաւական նոր հասոյթներ պիտի ապահովուին։

ՍԵՐՊԻԱՑԻ Մարքօ Անկէլքօ անուն պատանի մը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Սուլթանիէ վարժարանը ընդունուեցաւ իբրեւ գիշերօթիկ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվին մայրը, շաբաթ օրը, Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ Էլ-Մահրուսա զբօսանաւով։ Շաբաթ առտու կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ներքինապետ Կանի աղա Պէյլէր երթալով, Խտիվին մօրը ողջերթ մաղթեց, միանգամայն կայս. բարեւները հաղորդելով։ Էլ-Մահրուսա ճամբայ ելաւ ժամ ութուկէսին։

—Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ Խտիվը, կինը եւ զաւակները սեպտ. 19ին անգլիական Իսիս շոգենաւով Աղեքսանդրիա ժամաներ եւ նախարարներուն կողմէ ընդունուելով Րէսէթինի ապարանքը գացեր են։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան տասանորդներու տնօրէն Մազհար պէյ, նոյն նախարարութեան թարգմանութեանց եւ օտար թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն Քէբէջեան Պետրոս էֆ.ի հետ կայս. կառավարութեան կողմէ Պերլին պիտի ղրկուի՝ օսմ. հանրային պարտքի միացման նոր պարտամուրհակները ստորագրելու համար։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ. — Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան եւ Մալիէի կեդրոնական հաշիւներու ճիւղին տնօրէն Նուսուֆ Զիաէտտին էֆ.ի միջեւ փոխանակուեցաւ այն պայմանագրութիւնը որ կը վերաբերի Նուսուֆ Զիաէտտին պէյի տրուած մենաշնորհին՝ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ ապակի, հայելի եւ այլն պատրաստելու համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Պուլկարական նոր գործակատար Պ. Նաչէվիչ, չորեք օրը, Բ. Դուռը գնաց եւ Ներքին գործոց նախարարին, պետական Խորհուրդի նախագահին ու եպարքոսական խորհրդականին այցելութիւն տալով, յայտարարեց թէ իր պաշտօնին ձեռնարկած է։

—Պ. Նաչէվիչ երէկ ալ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ–Եպարքոսին հետ։

—Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ, Պ. Կ. Օպուտոնոյի եւ Բանճիրի պէյի հետ, չորեք օրը այցելութիւն տուաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց եւ երկրագործական, անտառներու ու հանքերու նախարարներուն։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ դեսպանատան գործակատար Պ. Մաթթանովիչ չորեք օրը Խարիճիէին գնաց եւ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի հետ տեսակցելով, յանձնեց Նիքոլա իշխանին կողմէ նուիրուած պատուանշանը։

ԱՆԱՍՆՈՑ ՏՈՒՐՔԸ. — Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց թէ ընտանի անասնոց համար վերջերս հաստատուած տուրքէն զատ հարկ չկայ զինուորական սպառազինմանց տուրք գանձել, ինչպէս նաեւ այն տուրքը որ Արաբիոյ զանազան կողմերը կ'առնուի ուղտերէ եւ գոմէշներէ։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԸ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղը թէ անձնական տուրքէն պէտք չէ զինուորական սպառազինմանց համար բաժին առնել, քանի որ անձնական տուրքին նկատմամբ հրատարակուած կանոնագրին մէջ այդ տեսակ տրամադրութիւն մը չկայ։

ԿԱՅՍ. ՀՐԱՅԱՆԱԿԻՐ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշայի կինը որ Եգիպտացի վախճանեալ Թոսուն փաշայի աղջիկն է, կայսր. արտօնութեամբ, չորեք օրը իր հետեւորդներուն հետ ռուսական Օլկա շոգենաւով Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ՝ ձմեռը Գահիրէի մէջ անցնելու համար։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Պաշտօնական վիճակագրութեան մը նայելով, մարտէն մինչեւ օգոստոսի վերջը Կ. Պոլիս բերուած եւ մթերանոցներու ու խանութներու մէջ պատրաստ գտնուած փայտի եւ ածուխի քանակութիւնն է հետեւեալը.

		ածուխ օխա		փայտ չէքի
Ա.	շրջանակ	2,254,100	—	18,430
Բ.	»	316,200	—	16,020
Գ.	»	625,900	—	2,250
Դ.	»	477,000	—	3,850
Ե.	»	134,000	—	—
Զ.	»	4,949,100	—	33,521
Թ.	»	146,800	—	146,800
Ժ.	»	3,320	—	107,600
Գումար		9,011,700		224,191

Թաղապետական Է. ու Ը. շրջանակներու մէջ գտնուած փայտերը ու ածուխները ծախուած են։ Անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին պատրաստ քննութիւնն էր 217,035 չէք փայտ եւ 8,112,380 օխա ածուխ։

ԹԱՆԶԻՄԱԹԻ ՏՈՒՐՔԸ. —Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ ամարանոց գացողներուն ձմեռուան բնակարաններէն միայն ձմեռուան ամիսներու յատուկ «Թանզիմաթ»ի տուրք կը գանձուի, եւ նկատելով այդ կարգի ձմեռնային տուները բերեւ պահապան բնակող ընտանիքներ աղքիւս կուտան ամլապաններու, որոնց որ նոյն կարգի տուներէն ամառուան ամիսներուն մէջ ամսական քառասուն փարա առնուի։

ՀԱՊԼՇԻՍՏԱՆԻ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ. —Իտալական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Երուսաղէմի հաբէշ եպիսկոպոսը, երկու քահանաներ եւ երկու թարգմաններ Երուսաղէմէն Ատիս–Ապապա ուղեւորեր են, Հապլշիստանի Թայիթու կայսրուհին Երուսաղէմ առաջնորդելու՝ ուխտի համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան նորընտիր առաջին թարգման Պ. Լէմ չորեք օրը Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ. —Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Երկրագործական Պանքային սնտուկները ոչ միայն անշարժ կալուածները բերեւ ուանդ ընդունելով, այլ փոխադարձ երաշխաւորութեամբ ալ մինչեւ հինգ հարիւր ղրուշ փոխ տան երկրագործներուն։ Երբ ատոնք որոշեալ պայմանաժամին չկրնան իրենց պարտքը ամբողջովին վճարել, մնացած պարտքին համար նոր պայմանաժամ մը առնմանել։ Ժամանակին իրենց պարտքը հատուցանողներուն երբ պէտք ըլլայ, նորէն փոխառութիւն ընել եւ օրինաւոր պայմանաժամ մը որոշել եւ այլն։

ԻԶՄԻՐ ղրկուելիք բժշկական յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի հոն երբեմն երեւան ելած տարափոխիկ հիւանդութեանց հանգամանքը քննել եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, շուտով ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Իզմիր,

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. —Վաճառական Մուսթաֆա Ֆազըլ էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, յիսուն տարուան մենաշնորհ խնդրեց՝ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ քուրջի եւ այդ կարգի նիւթերու մթերանոցներ հաստատելու համար։ Կ'առաջարկէ մենաշնորհի փէրմանը ստանալուն հինգ հարիւր ոսկի, ընկերութիւն կազմուելուն նորէն հինգ հարիւր եւ հասոյթներէն տարեկան հարիւր ոսկի տալ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Ծրագիրը ղրկուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԷՆ կը գրեն թէ Արսլանպէկի մէջ Գրիգոր անուն սափրիչ մը խանութին մէջ իր քենիին՝ Սիրանոյշի պատիւը բռնաբարեր է։ Սափրիչին կինը՝ Սաթենիկ զայն էրկանը մօտ ղրկած էր կերակուր տանելու համար։ Գրիգոր ձերբակալուած է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Ուրբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահեր են։

—Սիւէզէն կը հեռագրեն թէ Եոքոհամայէն, Հոնկ–Քոնկէն ու Ռանկունէն հոս ժամանած գերմանական Պասէնիա շոգենաւուն հնոցպաններէն երկուքը ժանտախտէ վարակուած ըլլալով, հիւանդները մեկուսացուեր են, ուր մանրէաբանական քննութիւն պիտի կատարուի։

—Սեպտ. 20էն 26 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 197, որոնց 131ը՝ իսլամ (73 այր, 58 կին), 54ը՝ քրիստոնեայ (25 այր, 29 կին) եւ 12ը՝ հրեայ (4 այր, 8 կին)։

ԴԵՐԱՍԱՆԻ ՄԸ ԲԱՂԴԸ. — Բուլկարիի երկաթուղիին վերջին վիճակահանութեան առաջին պարգեւը՝ 300,000 ֆր. շահեր է Իզմիրի Օլիմբիա թատրոնին մէջ ներկայացումներ տուող խումբի մը դերասաններէն Պ. Բ. Սաիեսրի որ անգամ մըն ալ թատերաբեմին վրայ երեւալէ ետքը, Աթէնք պիտի երթայ՝ հանգիստ կեանք մը վարելու։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիա, Թօբճըլար ճատտէսի, «Ամերիկա» թատրոնին դիմացը, երէկ գիշեր գողեր մտան Կարապետ Պետրոսեանի խանութը, ուրկէ գողցան պարկ մը խահուէ, գուլպաներ, թաշկինակներ եւայլն, ընդամէնը 120 ոսկիի ապրանք։ Գողերը մտած էին կիցը գտնուած պարապ խանութի մը պատը ծակելով որ մէկ կանգունի չափ հաստութիւն ունի։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ՓՈԹՐԻԿԸ. —Բաւական ատենէ ի վեր տիրող տաքութեան երէկ յաջորդեց յորդահոս անձրեւ եւ հարաւային բուռն հով մը, ինչպէս նաեւ որոտում ու կայծակ։

—Երէկ ժամ 7ին Սկիւտարի Թոփքար Համզա Թաղը Սամանճը Իսմայիլի տան խոհանոցին տանիքին վրայ կայծակ իյնալ եւ այրեց ձախ ոտքը Ֆաթիմէ անուն կնոջ մը որ խոհանոցին մէջ կերակուր կը պատրաստէր։

—Աւլի գիշեր մավունա մը որ Շէվգը էֆ. թատրոնին կոյնքը Մաքրիգիւղէն Գատըգիւղ կը տանէր, Ախոր Գաբուի առջեւ հովին սաստկութենէն շրջեցաւ։ Մավունաճիները՝ երեք հոգի՝ ծովը ինկան. ատոնցմէ մէկը՝ Պէքիր խեղդուեցաւ, իսկ միւսները բաւական դժուարութեամբ ազատուեցան։ Այս վերջիններէն Ալի բաւական ջուր կլլած ըլլալով կեանքը վտանգի մէջ է։

—Նոյն գիշերը ուրիշ մավունա մը Ֆենէրի բայիրը քարերու զարնուելով խորտակուեցաւ, բայց մէջը գտնուողները ազատուեցան։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Գին 1 (մէկ) Դահեկան

Յառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրապարակ ելած է ճոխամեայ եւ մաքուր տպագրութեամբ. ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր տան եւ եկեղեցական տրարողութեանց համար մեծադիւսո ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի գիտութիւն պատուարժան հասարակութեան հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիւս ծանուցանել թէ՝ միայն հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնն վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ հոգաբարձութեանս կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն եւ հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է, եւ լիայոյս է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, եթէ իւրաքանչիւր անհատ առհասարակ փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100ի մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

Վաճառման կեդրոնատեղին է հոգաբարձութեանս գրասենեակն Մեծ–Նոր Խան միջին յարկ Թ. 48, 49, 50, ինչպէս նաեւ կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը չորեք, կէս օրէն յետոյ, Սամաթիա առաջնորդուեցաւ՝ Փոխանորդ Սրբազանին, երկու վարդապետներու, քահանաներու եւ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին անդամներուն կողմէ եւ այցելեց Ս. Սահակեան եւ Ն. Վարդուհեան երկսեռ վարժարանները, ուր աշակերտները երգեր երգեցին եւ ուղերձներ կարդացին։ Ս. Պատրիարքը քաջալերական ու յորդորական խօսքեր ուղղեց թէ՛ ուսուցիչներուն եւ թէ՛ երկսեռ ուսանողներուն, որմէ ետքը եկեղեցի երթալով՝ նախագահեց իրիկուան ժամերգութեան։

Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ եւ Վարագայ Ս. Նշան խաչի տօնին առթիւ քարոզ խօսեցաւ՝ «Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց եւ ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց» բնաբանին վրայ զոր գեղեցիկ տեսութեամբ մը պարզեց, մասնաւորաբար ի վեր հանելով նշանի կիրառումը, եւ եզրակացուց թէ մեր սրտերն ու զգացման հիմը հասկնալու համար՝ քրիստոնէին փրկութեան եւ ուրախութեան նշան նկատուած է Խաչի նշանը։ Ս. Պատրիարքը յետոյ ծանրացաւ Սամաթիոյ թաղին անցեալ կրթական գործունէութեան վրայ, գովեց անոր ազգ. բարենպատակ հաստատութեանց օգուտները, եւ յորդոր կարդաց թաղեցիներուն՝ հետեւիլ իրենց նախնեաց հաւատքին, եկեղեցասիրութեան ու կրթասիրութեան։ Պատրիարքական քարոզը աւարտեցաւ ջերմագին բարեմաղթութիւններով՝ Վեհ. Սուլթանին կենաց եւ արեւշատութեանը համար, որոնց ձայնակցեցաւ ներկայ ժողովուրդը «ամէն»ներով։

Թէ՛ չորեք եւ թէ՛ երէկ գիշեր, Ս. Պատրիարքը հիւրընկալուեցաւ Փոխանորդ Սրբազանին բնակարանը։ Ն. Սրբազնութիւնը երէկ իրիկուն այցելեց Սամաթիոյ Եէնի-Մահալլէի Ս. Յակոբ եկեղեցին, ուր իրիկուան ժամերգութեան ներկայ գտնուելով քարոզ խօսեցաւ։ Վարժարանին աշակերտները երգերով դիմաւորեցին Ս. Պատրիարքը որ անոնց շաքար բաշխել տուաւ եւ դրամական նուէրներ ըրաւ եկեղեցւոյ պատերու շինութեան եւ վարժարանին ի նպաստ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը իր չորեք օրուան նիստին մէջ վերջնապէս որոշեց տպագրութեան յանձնել գեղագրութեան տետրակները որոնց վաճառման հասոյթը պիտի յատկանայ գաւառային աղքատիկ դպրոցներուն. նոյն նպատակով վաճառուած Մայրենի Լեզու դասագիրքը բոլորովին մանկավարժական դրութեամբ ի նորոյ պատրաստուած ըլլալով, որոշուեցաւ տպագրութեան յանձնել։

—Պաղտատի գաւառ. ժողովը վերստին խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ յարմար եկեղեցական մը ղրկուի հովուելու համար ժողովուրդը՝ աւելցնելով որ հոգեւոր հովուի մը ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

—Պէօյիւքտէրէի մէջ քուէարկութեամբ ընտրուած նոր Թաղ. Խորհրդոյ անդամները հետզհետէ հրաժարած ըլլալով, Պատրիարքարանը պաշտօնէ դատեց ատոնցմէ յարմարաւոր անձեր առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմել, որոնք են Տեարք Մոքսուս Հարենց, Միհրան Սմբատեան, Աւետիս Միրզաճէարեան, Կարապետ Փափազեան եւ Պետրոս Իսրայէլեան։

—Մշոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վ. չորեք օրը ճամբայ ելաւ դէպի իր պաշտօնատեղին։

—Պէրութի նորընտիր կուսակալ Խալիլ փաշա սեպտ. 17ին Պէրութ հասեր եւ մեծ պատուով ընդունուեր է քաղաքային եւ զինուորական պաշտօնատարներու կողմէ։ Տեղւոյն Հոգեւոր հովիւ Տ. Ներսէս Վ. Խապաեան իր հետ ունենալով Յ. էֆ. Կիւլպէնկեանը, բարի գալստեան այցելութիւն տուեր է Վեհ. կուսակալին որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրեր է Տ. Ներսէս Վ.ի։

—Կայս. բժշկական ընկերութեան ուրբաթ օրուան նիստին մէջ կարդացուեցաւ այրի Տիկին Խորասանճեանի մէկ նամակը՝ որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր իր ողբացեալ ամուսնոյն մահուան առթիւ յատնեի ժողովոյ յայտնուած ցաւակցութիւններուն առթիւ։ Տիկին Խորասանճեան ղրկած էր նաեւ, եղած խնդրանքի մը վրայ, հանգուցեալ Տօքթորին լուսանկարը, որուն համար ատենապետը շնորհակալութիւն յայտնեց եւ առաջարկեց որ այդ լուսանկարը կախուի ժողովասրահին մէջ։

—Երուսաղէմի լուսարարապետ Տ. Վահրամ Վրդ. Ազարեան, որ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր ջերմագին հրաւէրին վրայ, յօժարեր էր Երուսաղէմ ուղեւորիլ՝ իր պաշտօնն ստանձնելու, դարձեալ հիւանդացած ըլլալով հարկադրուեր է Աղեքսանդրիա մնալ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սեպուհ էֆ. Ս. Տանձիկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են Հիւանդանոցիս։— Թադէոս էֆ. Հանէսեան 216 ղրշ., Միհրան էֆ. Մելէմէթճեան 108, Գրիգոր էֆ. Պէկեան 54, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան 108, Երամ էֆ. Ճէնազեան 108, Նշան էֆ. Փափազեան 54 ղրշ.։ Գումար՝ 648 ղրուշ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

ՄԱՂԱՔԻԱ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ողորմութեամբ Աստուծոյ եւ շնորհիւ Ս. Հոգւոյն եւ կամօք ազգին Արքեպիսկոպոս Կոստանդնուպոլսոյ եւ Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ.

Սիրեցեալ որդւոց մերոց, համօրէն հաւատացելոց Սուրբ եւ Ուղղափառ Եկեղեցւոյս մերոյ, շնորհք սէր եւ խաղաղութիւն եւ օրհնութիւն տիրաւանդ։

Հին տարին լմննալու եւ նոր տարւոյն ակնկալութիւնները սկսելուն, մեր սովորութեան համեմատ, նորէն կուգամք ձեզ, Սիրելիք, Ազգային Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի պէտքերը յիշեցնել եւ առաքելական պատգամը միտուրնիդ բերել. «Պարտ է փասակիլ եւ դարմանել զհիւանդս եւ յիշել զբանն Տեառն Յիսուսի, զոր ինքն ասաց. Երանելի է մանաւանդ տալն քան առնուլն» (ԳՈՐԾ. Ի. 35)։ Բայց կը յայտարարեմք միանգամայն թէ Մեր յորդորներ ապարդիւն չեն մնացած, եւ ամէն անգամ որ Մեք եւ Մեր գործակիցներ դիմած են մեր բարեպաշտ ժողովրդեան, անոնց նուէրները եւ ողորմութիւնները հասած են առատապէս, եւ անով պահուած եւ պահպանուած եւ զարգացած են մեր ազգային Գթութեան մեծ Յարկին ամէն ճիւղերը եւ ամէն մասերը։

Հիւանդանոցի տրուած նուէրներուն մէջ կան մեծաքանակ նուիրատուութիւններ, նշանաւոր շինութիւններ, հարուստներու վայել ողորմութիւններ, որովք քանի քանի մեծանուն անձեր բարերարի անուամբ պատուուած են։ Կան եւս մանր ողորմութիւններ, ձեռքէ նուէրներ, համեստ ընծայներ, որք կամ պնակի եւ գանձանակի մէջ թողուած եւ կամ թէ ուղղակի Հիւանդանոցին յանձնուած լինելով, քովէ քով կուգան եւ նշանաւոր օգնութիւն կը կազմեն, ոչ նուազ յարգի եւ ոչ նուազ արդիւնաւոր։ Այս եղանակներէն զատ կայ նաեւ անուղղակի օգնութեան եղանակ մը, եւ այս է գնել այն նիւթերը եւ առարկաները, որք կը պատրաստուին Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան խնամքով, եւ կը վաճառուին ի նպաստ նոյն Հիւանդանոցի, եւ պատրաստութեան դոյզն ծախքը զեղչուելով, մնացորդը կը լինի իսկապէս Հիւանդանոցի հասոյթ եւ գնողներուն կողմանէ տրուած օգնութիւն։ Անոնցմէ քանի մը տեսակներ կան արդէն, եւ ամենուն համար ալ յատկապէս յայտարարութիւն կ'ընեմք այս կոնդակով, բայց առանձին կերպով ուշադրութիւն կը հրաւիրեմք Հիւանդանոցի հրատարակած Օրացոյցին վրայ։ Օրացոյցը ամէն անհատի համար ամբողջ տարուան մը համար անհրաժեշտ ընկեր մըն է, որ շատ կարեւոր գիտելիքներ ու տեղեկութիւններ եւ ժամանակի հաշիւներ եւ եկեղեցական տօնից եւ պաշտամանց ծանօթութիւններ կը պարունակէ, որք ճիշդ եւ վաւերական կերպով հաւաքուած են, եւ այս ամէնը մէկ դահեկանի չնչին գումարի փոխարէն, Ինչ կարժէ, Սիրելիք, եթէ ամէն Հայ, բոլոր Պատրիարքութեան սահմաններուն մէջ, նոր տարւոյ առթիւ դահեկան մը տայ եւ հատ մը օրացոյց գնէ. բայց այս կերպով հնար է քանի մը հարիւր հազար Օրացոյց սպառել եւ Ազգ. Հիւանդանոցին քանի մը հազար ոսկիներ նուիրել, Անցեալ հաշիւները զննելով կը գտնեմք թէ հին տարիներու մէջ հազիւ երեսունհինգ կամ քառսուն հազար օրինակ Օրացոյց ծախուեր է, եւ Մեր յորդորներուն վրայ թէպէտ վաթսուն հազարի մօտեցեր է, բայց այս ալ շատ քիչ է բաղդատմամբ մեր ժողովրդեան, մինչ հարիւր հազար Օրացոյց՝ միայն Մայրաքաղաքիս մէջ հնար էր վաճառել, թո՛ղ ուրիշ քաղաքներ, թո՛ղ բոլոր գաւառները։

Արդ՝ Մեր այս Կոնդակին նպատակն է, նորէն նորէն յորդորել մեր բարեպաշտ ժողովուրդը, որ ամէն Հայ նոր տարւոյ առթիւ մէկ դահեկանի չնչին կողանդչէքը նուիրէ Հիւանդանոցին, եւ այս ոչ թէ բառէն նուէր մը, այլ փոխարէն իրեն համար օգտակար՝ մանաւանդ թէ անհրաժեշտ Օրացոյց մը ստանալով, եւ ներքին մխիթարութիւն մը զգալով՝ թէ Հիւանդանոցի օգնութեան նուիրուած նշանաւոր գումարին մէջ ինքն ալ իր մասնակցութիւնն ունի։

Հիւանդանոցը Ընդարձակ Օրացոյց մըն ալ կը հրատարակէ, տասն դահեկանի գնով, որուն մէջ առմարագիտական, վիճակագրական, աշխարհագրական, առեւտրական, տնտեսագիտական, ինչպէս նաեւ պետական, ազգային եւ անհատական տեղեկութիւններ հաւաքուած են, գրական յաւելուածներով։ Գործի տէր կարող դասակարգին ալ առանձինն կը յանձնարարեմք Ընդարձակ Օրացոյցէն առնել, որով իրենց համար գործառնական ուղեցոյց մը ունեցած պիտի ըլլան։

Այնչափ դիւրին, այնչափ գեղեցիկ, այնչափ օգտակար է այդ նուիրատուութեանց եղանակը, որ բաւական կը սեպեմք յիշեցնել, վստահ լինելով թէ մեր Սուրբ եւ Ուղղափառ Եկեղեցւոյ զաւակներէն ամէն մէկը՝ մեծ ու պզտիկ, այր ու կին, հարուստ ու աղքատ չպիտի զլանայ զայն գործադրել եւ անոնք որ ուրիշներու վրայ հոգ ու վերակացութիւն ունին, պիտի կրկնեն մեր խրատը եւ պիտի յորդորեն ամենքը այդ գեղեցիկ նուիրատուութեան։

Յատկապէս կը յանձնարարեմք Գերաշնորհ Եպիսկոպոսաց, Հոգեշնորհ Վարդապետաց եւ Արժանաշնորհ Քահանայից, որպէս զի խօսին ու խրատեն, յորդորեն ու քարոզեն իրենց պաշտօնավարութեան սահմաններուն մէջ, եւ Վիճակներու ու Եկեղեցիներու մատակարարութեան հսկող Ժողովներ ու Խորհուրդներ իրենց կողմանէ դիւրութիւններ ընծայեն՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցներէն պէտք եղածին չափ եւ առժանն բերել տալով եւ եկեղեցիներու դռները եւ բանկոլները պատրաստ ունենալով ի դիւրութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Այն որ այրւոյն լուման օրհնութեամբ ընդունեցաւ եւ բաժակ մը ցուրտ ջուրին անկորուստ վարձք խոստացաւ, ընդունի ի բարին բոլոր բարեպաշտ Սիրելեացդ այդ փոքրիկ նուէրը, եւ իր օրհնութիւններով պահէ զձեզ եւ պահպանէ, բոլոր ձեր պարագայիւք, տամբ եւ ազգատոհմիւ, զերծ ամէն փորձանքներէ, եւ նորանոր բարիքներով լեցնէ ՆՈՐ ՏԱՐԻ շնորհէ, ամէն։

Տուեալ ի Պատրիարքարանէս Կոստանդնուպոլսոյ, յամի 1903 ի Սեպտեմբերի 1. ընդ. 329 Թուահամարաւ Կոնդակաց։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԼԵՐՄՈՆ–ՖԵՐՐՈՆ, 11 հոկտ.— Պ. Քոմպ, զօրավար Անտրէ եւ Տ. Մուժօ առտուն կատարեցին բացումը Վերսէնժէթորիքսի յիշատակարանին։ Յետոյ ներկայ գտնուեցան չորս հազար հոգինոց սեղանի մը։ Այդ առթիւ Պ. Քոմպ ճառ մը արտասանելով ըսաւ թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը ամէնէն աւելի կը մարմնացնէ երկրասիրութիւնը։ Յետոյ խօսելով կղերականութեան դէմ մղուած պայքարին վրայ ըսաւ թէ՝ մնացածին ու վտանգաւոր պիտի ըլլայ մեծամասնութենէն հեռացնել աւելը ընկերվարական կուսակցութիւնները։ Պ. Քոմպ, պատասխանելով այն քննադատութեան թէ մեծամասնութենէն կ'առաջնորդուի, յայտարարեց թէ իր կարծիքին նայելով Ֆրանսայի մէջ առանց միութեան եւ առանց մեծամասնութեան յարատեւ աջակցութեանը նախարարութիւն մը չի կրնար ըլլալ, եւ թէ իրեն համար կարեւորութիւն չունի թէ նախարարութի՞ւնն է որ մեծամասնութիւնը կը վարէ, թէ մեծամասնութիւնն է որ կը վարէ նախարարութիւնը։ Ներկաները խանդավառութեամբ ողջունեցին Պ. Քոմպի խօսքերը եւ օրակարգ մը քուէարկեցին՝ հաւանութիւն յայտնելով անոր յայտարարութիւններուն։

ԲԵՇԹԱ.— Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, վաղը, պիտի ընդունի միլլ Անտրաշի կոմսը, Թիցա կոմսը եւ Պ. ֆոն Բէրցէլը՝ կացութեան վրայ տեղեկութիւն առնելու համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԼԵՐՄՈՆ, 11 հոկտ.— Վէրսէնժէթորիքսի յիշատակարանին բացումը, այսօր, կատարուեցաւ մեծ բազմութեան մը ներկայութեանը։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ եւ Անտրէ զօրավարը ճառեր արտասանեցին որոնք ծափահարուեցան։ Պ. Մուժօ ալ ներկայ էր։ Երեք նախարարները մեծ խանդավառութեամբ ողջունուեցան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. — Արմատականներու համաժողովը փակուեցաւ, ընդհանուր հանգամանք ունեցող կարգ մը որոշումներ տալէ ետքը։ Յառաջիկայ գումարումը Թուլուզի մէջ պիտի կատարուի 1904ին։

ՊԷԼԿՐԱՏ. —Սքուբչինան, բուռն վիճաբանութենէ մը ետքը, ջնջեց Պ. Կէնչիչի ընտրութիւնը։ Պ. Ավաքումովիչ ժողովատեղիէն մեկնեցաւ, բողոքելով։

ԲԵՇԹԱ —Այնպէս կը նկատուի թէ Պ. Թիցա բնաւ պիտի չյաջողի նոր դահլիճ մը կազմելու։ Կը գուշակուի թէ որ եւ է որոշում արդիւնք մը պիտի չունենայ եւ թէ Խորհրդարանին լուծումը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ։

ԲԱՐԻԶ. —Պապական նուիրակ մոնսէնեօր Լօրէնցէլլի հոս պիտի կանչուի, Պ. Քոմպի հետ կարծիքի անհամաձայնութիւն ունենալուն հետեւանքով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 27 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	05 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	07 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	03 1/2
Րումէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	126	87
Ամէնէն բարձր գին	»	128	12
Ամէնէն վար գին	»	126	—
ԲԱՑՈՒՄ 29 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Գ.	25	12 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	128	12 1/2
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յօս. Օթմ. Նաւմ է Վալէօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Քրամուէյ բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		110	—
» պարտաթուղթ		486	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		508	—
Թրանսվալ		90	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		264	50
Տավրիոմ		78	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	50
« պարտաթուղթ	«	538	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	108	35
Բարիզ » »	ֆր.	23	12 3/2
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	99
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	75
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	05
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Տօլ Էմբէրիալ	»	80	—
Քրիմից	»	51	07
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	36
Մէթալիք	»	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտ		88	75
Օսմանեան Թանզ սէռի Բ.		60	25
» » » Գ. բաց.		32	37
» » » Դ. գոց.		32	50
Օսմանեան Պանքա		12	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մօնօբօլ		43	50
Պուլկարական 1888		90	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		106	50
օմնիա		104	—
Թրանսվալ		3	43
Այտըն երկաթուղի		15	—
Փոխանակագիր		25	36 1/4
ՓԱՐԻԶ, 10 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Թանզ 3 %		97	05
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ) բաց.	Ղրշ.	33	20
) գոց	»	33	17
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	37	05
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	587	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	131	—
Օսմ. Մաքսատուն	»	458	—
Օսմ Ռէժի	»	388	—
Ունիֆիէ Թիւրք 4 %	»	489	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1116	—
Իտալական Թանզ	»	103	50
Սպանիական արտաքին	»	90	80
Թրանսվալ	»	90	25
Չէք Լօնտոնի վրայ	»	25	10
Դամազէջ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 10 Հոկտեմբեր			
Փոխան. Լօնտոնի վրայ	ֆր.	239	40
Րումէլի երկաթուղի	»	124	50
Օսմ. Ռէժի	»	357	—
ՊԷՐԼԻՆ, 10 Հոկտեմբեր			
Թուպլը	ֆր.	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	133	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	20
Փոխ. Լօնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	225
ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 10 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		33	75
Րումէլի երկաթուղի		127	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ՖԱՐՄԱՍԵԱՆ ՎԵՐԵՒԻ ՅԱՐԿԸ
(Միլը Ջաղմէճեանի դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածռութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1820ԻՆ
ՊԵՐՆԱՐ ԷՍՔՈՖԻԷ ՈՐԴԻՔ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԵՒ ԹՈՐԻՉ
ԿՐԱՍԻ ՄԷՋ (ՖՐԱՆՍԱ)

Ստորագրեալս, յիշեալ գործարանին Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ դեղավաճառներուն, դեղագործներուն, անուշավաճառներուն, սափրիչներուն, օծելից ըմպելիք ծախողներուն, եւն. թէ կրնայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրցելի գիներով։ Պէրնար Էսքոֆիէ տան տեղեկագրական համբաւը կընայ վստահութիւն ներշնչել յաճախորդներուն։ ԱՇԻԼ ԲԱԶԷԼ
Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, Ըլլապուշ խան, Թիւ 4, Ղալաթիա։
Կը ծախուի Սուլփգոս եւ Ընկ. դեղավաճառ. Թէքէլեան, Թոմբեան՝ Պահչէ Գաբու, եւ բոլոր դեղագործներուն քով։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԼԵՒՈՆ Ժ. ԲԵՍՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2
Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՏՕՔԹ. ԺԱՔ ՄԷՆՈԶԱՍ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՆԱՅԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանին մէջ, Բերա, Քիւչիւք Բայրիաթան փողոց, թիւ 18, Թաղապետական Զ. շրջանակի պաշտօնարանին մօտ։ Աղքատները ձրիապէս կը դարմանուին չորեքշաբթի օրերը։ Ամլութիւնը կը դարմանէ մասնաւոր եւ նոր եղանակով մը՝ զոր ի գործ կը դնեն Բարիզի նշանաւոր բժիշկները։ Այս նոր մեթոտով դարմանումը, որ միշտ յաջողութեամբ պսակուած է, առաջին անգամէն իսկ գոհացուցիչ արդիւնք մը կ'արտադրէ։
15—30

ԱՌ ՆՈՒԻՎՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Եէնի ճամի փողոց, թիւ 55
Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի պատի թուղթեր, վարագոյր, աթոռ, ասեղնագործ շրջանակներ, եւլն. եւլն.։
Գիները խիստ դիւրամատչելի են։
33—52

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՈՇՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ ոտ չօն ամենէն ազդեցիկ փիւանորոգիչն է։

Ոսկրաթէք տղոց ոսկրոցները կը չիտկէ ու կը զօրացնէ. նէտ կուտայ թոյլ և ուշչին տղոց։

Ցզի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգներ ու չեն փսխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստոմոքսներուն կո